

Ἐρευνα

ΤΕΤΧΟΣ Η'. ΟΚΤΩΒΡ.
ΤΙΜΑΡΧΟΤΣΙ ΟΡΙΑΜ-
ΒΟΙ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ
Η ΟΥΣΙΑ ΕΙΝΕ ΗΤ-
ΤΑ ΚΑΙ ΗΤΤΑΙ ΤΩΝ
ΟΠΟΙΩΝ Η ΟΥΣΙΑ
ΕΙΝΕ ΟΡΙΑΜΒΟΣ.

Σύγγραμμα τριμηνιαίως ἐκδιδόμενον ὑπὸ Πλάτωνος Ε. Δρακούλη.

Oxford, 1905.

[ΚΑΤ' ΕΤΟΣ ΔΡΑΧΜΑΙ 5.]

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

21 Σεπτεμβρίου.

Οἱ Τάιμς τοῦ Λονδίνου εἶνε ἡ συντηρητικωτάτη τῶν ἐφημερίδων καὶ τὸ ἰσχυρότατον τῶν δισηκατομμυριούχων ὀργάνων τῆς κεφαλαιοκρατίας. Ὅτι ἀπὸ τινος δημοσιεύει ἄρθρα τοῦ Τολστόη καταλαμβάνοντα ἕκαστον ὀλόκληρον σελίδα τοῦ φύλλου—ἄρθρα κεραυνοβόλα κατὰ τοῦ καθεστῶτος—ἀνατρεπτικὰ θεσμῶν καὶ παραδόσεων, κηρύσσοντα τὴν ἄρδην μεταβολὴν τῶν βάσεων τῆς κοινωνίας, αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ γεγονός εἶνε δηλωτικὸν δύο ἀληθειῶν, πρῶτον ὅτι τὸ τέλος τῆς κεφαλαιοκρατίας δὲν ἀπέχει πολὺ, δευτέρον ὅτι εἰς χαρακτήρ οἶος ὁ τοῦ μεγάλου ῥώσσου ἀσκέει ἰσχυρὴν μεγαλητέραν ἐνὸς στόλου. Ἡ Ῥωσσία δύναται νὰ ὑφίσταται ἦταν κατόπιον ἠττης, ἀλλ' ἐφ' ὅσον δύναται νὰ παράγῃ χαρακτήρας ὡς ὁ Τολστόης εἶνε νικητρία.

Ἐλάβομεν τὸ ἐξῆς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.

“Ἀτυχῆς λογιζομαι μὴ δυνηθεῖς μέχρις ὥρας νὰ αὐξήσω τοὺς συνδρομητὰς τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ ἵνα οὕτω καὶ τὸ φορτίον σας ἐλαφρῶσω κατὰ τι καὶ τὸν κύκλον τῆς εὐεργητικῆς ὑμῶν δράσεως ἐπεκτείνω τὸ ἐπ' ἐμοί. Πολλοὺς ἐπεσκέφθην τῶν γνωστῶν μοι, ἀλλὰ τοὺς εὔρον ὄλους ἀπαθείς. Καὶ ἐὰν τὸ τοιοῦτο εἶνε δυσάρεστον εἰς ἐμὲ φαντάζομαι ὑμεῖς πόσον θὰ θλίβεσθε ὅστις καταβάλλετε τόσους κόπους καὶ ὑφίστασθε τίς οἶδε ὅποιαν θυσίαν—καὶ ἐντούτοις γενικῶς δὲν ἔχετε τόσους ἀγνωστας ὅσους ἤξιζε τὸ περιοδικόν. Σὰς βλέπω μὲ τὰ ὄμματα τῆς ψυχῆς μου. Μοὶ φαίνεσθε ὡσεὶ ἄνθρωπος ἰστάμενος ἐπὶ θελητικῷ τινος λόφου ἔχοντος λαμπρὸν ὀρίζοντα ἐπὶ κάτω τὸ πᾶν ἡρεμεῖ καὶ ἀσμενίζει ἐν τῇ ἀθελησίᾳ του. Σὰς ἀκούω, πλήρη ἐνθέου πυρὸς ἀναφωνοῦντα: “Ἀδελφοί μου ὑψώθητε: δότε μοι τὴν χεῖρα τον ἕκαστος καὶ σὰς ἀναβιβάτω εἰς τὸ ὄριζον εἶνε ἕξοχος καὶ θεῖος.” Εἶνε ἴδιον τῆς εὐγενούς ὑμῶν φύσεως τοῦτο, καὶ δὲν δύνασθε ἄλλως ἢ οὕτω νὰ πράξετε. Ἄλλ' οἶμοι πρὸς τίνας φωνεῖτε; Πρὸς τὸν λαόν; “Ἐχει ὁ λαὸς μας ὄτα ἵνα ἀκούῃ καὶ ὄμματα ἵνα βλέπῃ;” Ἐπεσκέφθητε, νομίζω, τὴν Κωνσταντινουπόλιν, τὰ περίχωρα αὐτῆς καὶ ἄλλας πλησίον πόλεις καὶ εἶνε περιττὸν νὰ δόσω ὑμῖν εἰκόνα τῆς ἀθλιότητος τοῦ λαοῦ, ἀλλ' εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ χύσῃ τις δάκρυ ὡς ἀναλογίζεται τὸ σκότος καὶ τὴν πενίαν τῆς πλειονότητος. Ἡ πενία διατηρεῖ τὸ σκότος καὶ τὸ σκότος διατηρεῖ τὴν πενίαν καὶ οὕτω ὁ Ἕλλην ἀδυνατεῖ νὰ ποθήσῃ μὲρψωσιν, ἀδυνατεῖ ν' ἀγαπήσῃ τὴν ἀλήθειαν. Ἄλλ' ἐν οἷς πλούσιοι μας δὲν ἦσαν λίαν δέσμοι εἰς τὸν ἔρωτα τοῦ χρήματος ἢ ὥστε νὰ διακρίνωσιν ὅτι τὸ γένος καλεῖ αὐτοὺς εἰς θυσίας δὲν θὰ εὐρισκόμεθα εἰς τὸν φαῦλον κύκλον εἰς ὃν εὐρισκόμεθα. Οἱ πλούσιοι μας ὄχι μόνον ἀδυνατοῦσι

νὰ διακρίνωσιν τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ὡς ἂν τις αὐτῶν τὸ διέκρινε δὲν ἔσχε τὴν δέουσαν ἀντίληψιν ὅπως δόσῃ τὸ χρέμα του εὐστόχως. Ἔργα ζωτικῆς σημασίας ὡς ἡ ΕΡΕΥΝΑ εἰσὶ δι' αὐτοὺς ἀκατανόητα. Ἐνοοῦν μόνον νὰ δίδουν διὰ σχολεῖα εὐπαιδείτουσ πανούργους· ἢ διὰ νοσοκομεία ἀφ' ὧν νὰ σιτίζωνται ἔνιοι ἐπὶ ζημίᾳ τῶν ἀτυχῶν νοσηλευομένων. Ἀλλὰ πρὸς ἐμπέδωσιν ἔργων προωρισμένων νὰ δημιουργήσωσιν ἀνθρώπων ἠθος ἐξ οὗ καὶ ὁ πλοῦτος καὶ ὁ ἀληθῆς πατριωτισμὸς καὶ ἡ μάθησις καὶ ἡ ὑγεία ἀπορρέουσι, δὲν ἐνοοῦν νὰ δόσωσι. Καὶ ὁμῶς περὶ τῶν ἐκλεκτοτέρων πλουσίων μας διότι εἶνε ὄλος μάταιον νὰ ὁμιλήσω περὶ τῆς πλειονότητος αὐτῶν οἷτινες ὑπόπτου προελεύσεως ὄντες σχεδὸν μισοῦσι τὴν ἀλήθειαν, φοβοῦνται τὸ φῶς καὶ λατρεύουσι τὸ ἐγὼ των. Οἱ τοιοῦτοι ὄχι μόνον ἀρνοῦνται νὰ ὑποστηρίξωσιν, ἀλλὰ καὶ τυρβάουσι νὰ ὑπονομώσωσιν, εἰ δυνατόν, τοὺς εὐγενεῖς ἐκείνους ἄνδρας οἷτινες θυσιάζουσι τὸν βίον των ὅπως διαφωτισθῇ ἡ κοινωνία. Πλείστοι ὁμογενεῖς ὄς ἐπεσκέφθην διὰ νὰ τοὺς ἐγγράφω, καὶ οἷτινες συγκατένευσαν νὰ ρίψωσι βλέμμα ἐπὶ τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ μοὶ εἶπον “καλὸν περιοδικὸν ἀλλ' οὐχὶ δι' ἡμᾶς.” Δὲν εἶνε δι' αὐτοὺς διότι ἐλημοσύνησ ἐπιμελῶς τὸ πρὸς αὐτοὺς θυμίαμα καὶ τοὺς ἐπαίνοισ εἰς ὅς ἀργυρώνητοι δημοσιογράφοι τοὺς ἔχουσι συνειθίσει. Ἐντεῦθεν οἱ πλείστοι τῶν πλουσίων μας ἐν ἔχουσι ἰδεῶδες: νὰ αὐξάνωσι τὴν περιουσίαν των καὶ νὰ ἀφίνωσιν υἱὸς ξάνα ἢ ἀσκούς πεφυσιαμένους. Τὸ ἰδεῶδες των τοῦτο τὸ πραγματοποιοῦσιν οἱ υἱοὶ των γίνοντα ὄντως ἀνάγει τῶν ἀγενῶν μεθόδων δι' ὧν οἱ πατέρες των ἤγρευον τὰς περιουσίας των. Τὸ δυστύχημα εἶνε ὅτι ὁ λαὸς ὑπνωτίζεται καὶ ἀποτυφλοῦται. Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ χαλαρῶσῃ τις τὰ προσπαθείας του πρὸς ἀφύπνισιν καὶ ἀνάτηψιν. Τὸ περιοδικόν σας εἶνε σπουδαιότητος κολοσσιαίας ἐν τῇ ἐπιδιώξει τοῦ σκοποῦ τούτου καὶ δὲν θὰ παύσω συντελῶν τὸ κατὰ δύναμον εἰς ἐπαύξεισιν των συνδρομητῶν του διὰ νὰ καταστή μνηστίαον. Δὲν θὰ μὲ ἀποθαρρύνῃ ἡ ἀπάθεια καὶ ἡ τύφλωσις τῶν πλουσίων οὐδὲ ἡ νάρκη τοῦ λαοῦ. Θὰ εἶμαι ἐντυχῆς ἐὰν ποτε ἡ Θεία Πρόνοια μὲ ἀξιώσῃ νὰ θλίψω τὴν χεῖρα σας καὶ συγχωρήσαστε με διὰ τὴν τόλμην τὴν ὅποιαν ἐλάμβανω νὰ σὰς παρακαλέσω ὅπως μοὶ ἀποστείλετε τὴν φωτογραφίαν σας. Τὸ ἄρθρον περὶ ἀνωτέρου ἔρωτος ἐν τῇ ΕΡΕΥΝῃ τοῦ Ἰουλίου ἐπλήρωσε τὴν ψυχὴν μου ἠδονῆς καὶ γοητείας διότι μοὶ ἀνέμνησεν ἡμέρας διακαοῦς φιλίας ἧς τὰ χρονικά δὲν ταρασσούν τὴν συνειδήσιν μου καὶ ἦν ἀφότου ἀγέννησα τὸ ἄρθρον σας θεωρῶ μὴ τερματισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ θανάτου τοῦ πεφλημένου προσώπου. Μοὶ ἀπεκαλύφαστε ὅτι δὲν ἦτο θηπητὴ ἐκείνη μεθ' ἧς συνεδέθην δι' ἔρωτος θερμὴν τινα ἐσπέραν παρὰ τὸν Βόσπορον νεαρότατος ἔτι, τῇ ἐπαύριον τῆς ἀπὸ τὴν Μεγάλην τοῦ Γένους Σχολῆν ἀποφοιτησεὸς μου. Ἐπεθύμουσ νὰ μου ἦτο δυνατόν τὴν στιγμὴν ταύτην νὰ καταστήσω ὑμᾶς κοινωνῶν τῆς μυστηριώδους καὶ γοητευτικῆς ἐκείνης ἐσπέρας. Αἱ θερμαὶ ἐσπέρας τοῦ Βοσπόρου πάντοτε ἔχουσι μυστήριον καὶ γοητεῖαν. Πᾶσα κίνησις τῆς

γίνεται ορατόν, ἀλλ' ὄχι στίλβον. Ἐάν όμως διατηρήσῃς τὴν ἐπαφήν, ὁ χρυσὸς βαθμηδὸν λάμπει ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, καὶ ἡ λάμψις παύει ἅμα ἀπομακρύνῃς τὸν χάλυβα—τὴν πηγὴν τοῦ φωτός. Ἄλλὰ τὰ περιεργώτατα πειράματα γίνονται διὰ τῆς φωτογραφίας ἔνθα ἡ πλάξ συλλαμβάνει καὶ ἀναπαριστᾷ ἀκτίνες ὅπως ἀοράτους εἰς τὸν ὀφθαλμὸν καὶ ἀσυλλήπτους δι' οἰουδήποτε ὀπτικοῦ ἐργαλείου. Ὁ εἰρημένος πληροφορητῆς ἡμῶν μᾶς βεβαιοῖ ὅτι τὰ ἄνθη καὶ τὰ φυτὰ εἶνε λίαν εὐαίσθητα εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἀνθρωπίνης ἀκτινοβολίας. Δύο ῥόδα τῆς αὐτῆς ἡλικίας ταυτοχρόνως κοπέντα ἀπὸ τοῦ αὐτὸν κλάδου καὶ ταυτοχρόνως τεθέντα εἰς τὰς κομβιοδόχους δύο προσώπων ἀντιθέτου ἢ ὁπωςδήποτε ἀλλοίως ἰδιοσυστασίας παρουσιάζουν διδακτικώτατον φαινόμενον. Τὸ ἐν διατηρεῖται ἀκμαῖον καὶ δροσερὸν μέχρι τῆς ἐπιούσης ἡμέρας, τὸ ἄλλο μαραίνεται ἐντὸς μιᾶς ὥρας. Ὅχι δὲ μόνον τὰ κοπέντα ἄνθη παθαίνονται οὕτω, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν γλάστραις τηρουμέναις ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀκμαζόντων ἢ φθίνουσι κατὰ λόγον τῆς ψυχικῆς καταστάσεως τῶν ἐνοίκων. Ὁ ἡμέτερος πληροφορητῆς ἀφηγεῖται ἡμῖν τὸ ἐπόμενον ὅπερ ἔχει ὡς σελὶς τῆς Χαλιμᾶς καὶ θὰ τὸ ἐθεωροῦμεν ἀπλῶς ὡς τοιοῦτον ἂν μὴ ἡ προσωπικότης τοῦ πληροφορητοῦ μας ἦτο τὸς ὑπερτέρου ὥστε νὰ καθίστατο πᾶσαν δυσπιστίαν πρὸς αὐτὸν ὅλους παράλογον. Τὸ πείραμα ἄλλως εἶνε δεκτικὸν ἐπαναλήψεως. Μία μαθήτριά του, νεάνις ἀγνή καὶ νοήμων, καθ' ὑπόδειξιν αὐτοῦ, ἐφύτευσε δύο τριανταφυλλὰς πλησίον ἀλλήλων καὶ ἐκαλλιέργησεν ἀμφοτέρας μὲ τὸν αὐτὸν βαθμὸν ἐπιμελείας. Ἐβεβαίωθη πρὶν ὅτι ἀμφοτέραι ἦσαν ὑγιῆ δένδρα καὶ ἐξηκρίβωσεν εἶτα ὅτι ἀμφοτέρα ἠῆξανον καὶ ἠκμαζον ὁμοίως. Ἐνα μῆνα βραδύτερον ἡ νεάνις ἤρξατο συστηματικῶς νὰ φέρεται πρὸς τὰ δένδρα τῆς ὥσὲ πρὸς ἀνθρώπινα ὄντα. Ἐξηκολούθει τὴν καλλιέργειαν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν ἀμφοτέρων ὅπως καὶ πρὶν, ἀλλὰ νοερῶς ἔλαβεν ἄλλην στάσιν πρὸς τὸ ἐν καὶ ἄλλην πρὸς τὸ ἄλλο. Οὐδεμία διαφορὰ ὑπῆρχεν εἰμὴ ἡ νοερά αὐτῆ στάσις. Εἰς τὴν μίαν τριανταφυλλὴν προσήρχετο πάντοτε εὐχαρις, φαιδρὰ καὶ φιλόφρων. Ἐμειδία πρὸς τὰ φύλλα τῆς, καὶ πρὸς τοὺς καυκάς τῆς καὶ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἐξέφραζε τρυφερότητα, ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν. Ὅπως ἀντίθετον στάσιν ἔλαβεν ἀπέναντι τῆς ἄλλης τριανταφυλλῆς. Καίτοι ὁμοίως τὴν ἐπότιζε καὶ τὴν περιεποιεῖτο, προσήρχετο πάντοτε πρὸς αὐτὴν σκυθρωπή, κατηφῆς καὶ δυσμενής. Συνωφροῦτο πρὸς τὰ φύλλα τῆς καὶ πρὸς τοὺς κάλυκας τῆς, καὶ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ἐξέφραζε τραχύτητα, μῖσος καὶ περιφρόνησιν. Ὡ τοῦ θαύματος! Μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας τὸ ὑπὸ τὰς ἀρὰς τῆς κόρης διατελέσαν ἀτυχῆς δένδρον ἤρξατο νὰ δεκνύη ὁρατὰ σημεῖα παρακμῆς, ἐνῶ τὸ ἄλλο ἠκμαζε πλήρως ζωῆς καὶ σθένους. Δεκα-

πέντε ἡμέρας βραδύτερον τὸ μισθὸν δένδρον ἐξηράνθη ἐντελώς. Εἶπον ὅτι τὸ πρᾶγμα ἔχει ὡς ἀνέκδοτον τῆς Χαλιμᾶς. Ἄλλὰ διατῆ; Μήπως δὲν ἀναγράφεται ὁμοίον γεγονός ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ; Ὅτι τὸ δένδρον ἐξηράνθη ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν καταδικαστικῶν λόγων τοῦ Χριστοῦ δύναται νὰ εἶναι ἀλληγορία, ἀλλὰ ἅπαξ γνωρίζομεν τὴν δύναμιν τῆς ἀνθρωπίνης ἀκτινοδράσεως δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ χαρακτηρίσωμεν τὴν ἀφηγησὶν ὡς ἀπλήν ἀλληγορίαν. Προσέτι εἶνε σύνθησις ν' ἀκούη τις κυρίας παραπλουμένας ὅτι τὰ φυτὰ τῶν καὶ τὰ ἄνθη τῶν φθίνουσι μὲ ὅπωςδήποτε ἐπιμέλειαν καὶ ἂν λαμβάνουν περὶ αὐτῶν, ἐνῶ ἄλλαι κυρίαὶ πολὺ ὀλίγον ἐπιμελούμεναι αὐτὰ κατορθοῦν νὰ τὰ ἔχωσι πάντοτε ἀκμαῖα. Τὸ καθαρὸν πόρισμα εἶνε ὅτι τὸ θέμα τῆς ἀνθρωπίνης ἀκτινοδράσεως εἶνε εὐρύτατον πεδῖον ἐρεύνης, καὶ ὅτι μέλλει ἴσως ν' ἀνοίξη νέους ὁρίζοντας εἰς τὴν ἱατρικὴν ἐπιστήμην. Τρίτος γάλλος ὁ Θεοδὸς Δελβαιοῦ, διακεντηθεὶς ὑπὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς ἀκτίνων Ν, προέβη εἰς ἐρεῦνας καὶ πειράματα καὶ ἤδη δημοσιεύει τὰ συμπεράσματά του. Λέγει ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶνε αὐτόχρημα ἠλεκτρικὴ στήλη καὶ ἐκπέμπει διηλεκτικῶς ἠλεκτρισμὸν πεντακάπτερον ἢ οἰαδήποτε μηχανή. Ὁ Δελβαιοῦ ἀποκαλεῖ τὸν ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπεμπόμενον ἠλεκτρισμὸν "θερμηλεκτρισμὸν" καὶ ὑποστηρίζει ὅτι προϊόντος τοῦ χρόνου θὰ ἐπινοηθῇ τρόπος πρὸς χρησιμοποίησιν τῆς δυνάμεως ταύτης διὰ πρακτικῶς σκοποῦς. Κατεσκευάσεν ἤδη καὶ μηχανήμα, ἀντὶ μεγίστης δαπάνης, ἀλλὰ ἡ ὅλη ὑπόθεσις εἶνε εἰσέτι ἐν ἐμβρῶν, καὶ μολοντος ἐκινήθη ζωῆρον τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἐπιστημόνων, τὸ μηχανήμα θεωρεῖται λίαν ἐπικίνδυνον, λαμβανόμενον ὑπ' ὄψιν ὅτι ἀντλεῖ πρὸς τὰ ἔξω τὴν ζωτικὴν δύναμιν ἢ ἕκαστος ἡμῶν ἔχει ἐναποταμιευμένην ἐν τοῖς ἐγκάτοις του. Πρέπει πρῶτον νὰ ἀνακαλύψωμεν τὴν μέθοδον δι' ἧς νὰ παράγεται τὸ ζωτικὸν αὐτὸ ταμιεύμα μας, ἀνεξάντλητον. Ἐν τῷ μεταξύ ἔχομεν ἀνάγκην νὰ τὸ οἰκονομῶμεν ἀποφεύγοντες πᾶσαν ἐνεργειαν ἰσοδυναμοῦσαν πρὸς σπατάλην αὐτοῦ. Ὁ Δελβαιοῦ λέγει ὅτι διὰ τῆς συνετῆς χρήσεως τοῦ ταμιεύματος ἡμῶν δύναμεθα ἐντὸς βραχέος νὰ πραγματοποιώμεν πόθους πρὸς ἐπίδωξιν τῶν ὁποῦν ἤδη διανοῖται ὀλόκληρον βίον, πολλακίς ἀκάρπως. Τέταρτος γάλλος, ὁ Βεκερέλ ἀναγγέλλει ὅτι ἡ ἐκπομπὴ τῶν ἀκτίνων Ν, παύει ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τοῦ χλωροφόρμιου, ἐξ οὗ γεγονότος ἐξηκριβώθη καὶ τὸ πόρισμα ὅτι ἀπὸ πάσης ὕλης ἐκπέμπονται ἀκτίνες Ν. Εἶνε περιττὸν νὰ ἐξηγήσω ποῖαν σχέσιν ἔχει πρὸς τὰ ἀνωτέρω ἡ ἐρεῦνα τῆς δυνάμεως τῶν χρωμάτων ἀφοῦ εἶνε γνωστὸν ὅτι τὰ χρώματα εἰσὶ προϊόντα διαθλάσεως ἀκτίνων. Φοβούμαι μόνον ὅτι δὲν ἔχω χρόνον νὰ ἐκταβῶ εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ θέματος. Ἄλλ' ἂν ὁ ἀναγνώστης παρεσκευάσθῃ ἱκανῶς ὑπὸ τῶν ἀνωθι παρατηρη-

σεων, προσεχῆς ἄρθρον θὰ εἰσαγάγῃ αὐτὸν εἰς τὴν πληρῆ ἐκτίμησιν τῆς ζωτικῆς σημασίας ἢν κέκτηται τὰ χρώματα ἐν τῷ ἀνθρώπινῳ βίῳ. Πολλὴν ἢ ἰδιοσυστασία εἶνε τοιαύτη, εἴτε ἐμφύτως εἴτε ἐπικτήτως, ὥστε νὰ διακρίνωσι τὰς ἀκτινοβολήσεις παντὸς ἀνθρώπου καὶ πάντες οὗτοι ὁμοφώνως μᾶς πληροφοροῦσιν ὅτι ἡ ἀτμοσφαῖρα ἢν ἀποτελοῦσιν αἱ ἐκπεμπόμεναι ἀκτίνες περὶ τοῦ ἀτόμου εἶνε ποικιλόχρως καὶ διακρίνεται ὡς ἔχουσα σχῆμα χρωματιστοῦ ὡοῦ ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου διατελεῖ τὸ ἄτομον. Τὰ χρώματα τῆς ὡοειδοῦς αὐτῆς ἀτμοσφαίρας εἶνε αὐτόχρομα ἀναπαρστάσεις, καὶ ἐπομένως ἀσφαλῆ τεκμήρια, τῶν ψυχικῶν διαθέσεων καὶ δι' τῆς υἱείας τοῦ ἀτόμου. Τὸ πορτοκαλλόχρουν φέρ' εἰπεῖν, ἀνεξαιρέτως διεκρίθη ὡς ὑπερτεροῦν περὶ ἄτομον χαίρειν πλήρη υἱείαν. Τὸ λογικὸν συμπέρασμα εἶνε αὐτόχρημα εἶνε αὐτόχρημα ὅτι ἐάν τις στερηθῇ τῆς υἱείας καὶ εἴη δύναμις φαντασίας τοιαύτην ὥστε νὰ βλέπῃ ἔχῃ δύναμιν φαντασίας τοιαύτην ὥστε νὰ βλέπῃ συστηματικῶς, κατὰ βούλησιν, περὶ ἑαυτὸν πορτοκαλλόχρουν φῶς, δύναται νὰ βελτιώσῃ τὴν υἱείαν του διὰ τῆς ἐπιμόνου νοεράς ἀναπαραγωγῆς ἐν τῇ φαντασίᾳ του, τοῦ χρώματος τούτου. Ἄλλ' ἂν ἡ φαντασία του δὲν ἔχει τοσαύτην δύναμιν, δύναται νὰ λάβῃ ἐπικουρίαν ἔξωθεν. Τεμάχιον πορτοκαλλόχρου μεταξίνου ὑφάσματος ἀνηρητὸν ἐπὶ τοῦ τοίχου βοηθεῖ οἰουδήποτε καθήμενον ἀνεῶς ἀπέναντι ἐπὶ δέκα λεπτὰ καθ' ἐκάστην, τὴν αὐτὴν ὥραν, ν' ἀναπαραστήσῃ τὸ αὐτὸ χρῶμα, κατὰ τὸν ὅσον κατ' ἂν λειτουργεῖ τὸ ἐπεμβαίνοντος τοῦ νόμου καθ' ὃν λειτουργεῖ τὸ ὑποσυνειδητὸν τῆ ὑποβολῇ τοῦ ἐκπεμπόμενου, ἢ ὑποσυνειδητοῦ τοῦ ὡοειδοῦς ἀτμοσφαίρας ἀπορροφᾷ ἀκτίνες τοιαύτας ὥστε νὰ προσλάβῃ πράγματι τὸ πορτοκαλλόχρουν φῶς. Ἡ φυσιολογικὴ ἔκτοτε κατάστασις θὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν ῥυθμὸν τοῦ χρώματος τούτου ὅστις εἶνε ῥυθμὸς πάντοτε εὐρωστίας. Ἐάν δὲ διὰ τῆς ἀρετῆς τοῦ χρώματος δυνάμεθα νὰ ἐπενεργήσωμεν ἐπὶ τῆς φυσιολογικῆς ἡμῶν καταστάσεως, δὲν δύναμεθα ἀραγε νὰ ῥυθμίσωμεν διὰ τῆς αὐτῆς μεθόδου καὶ τὴν ἠθικὴν ἡμῶν κατάστασιν; Βεβαίως· καὶ τὴν διανοητικὴν καὶ τὴν πνευματικὴν, ἀρκεῖ νὰ ἐκλέγωμεν τὸ ἀρμόδιον χρῶμα ἐν ἐκάστῃ περιπτώσει. Σημειωτέον ὅτι εἶνε μεγάλη ἡ ποικιλία τῶν χρωμάτων καὶ εἶνε προφανές ὅτι ἀντικεινῶς ἢ ἀρετῆ ἑκάστου πρὸς μίαν τῶν ποικίλων χρωμάτων τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Σολομὸς τοιοῦτον τι διησθάνθη ὅταν ἐμπνευσθεὶς ἀπὸ τὴν γοητείαν τῶν χρωμάτων τοῦ δούτου-ἡλίου τῆς Ζακύνθου ἐγραφε

τοῦ δειλινῷ τὰ μύρια χρώματα
δὲν ἔχουν ὄνόματα
ἐ' ἔχουν περίσσια κάλλη.

Ἐννοεῖται εἶνε θεμελιώδη πέντε χρώματα, τὸ ἐρυθρὸν, τὸ πορτοκαλλόχρουν, τὸ πράσινον, τὸ κυανοῦν καὶ τὸ κίτρινον ὧν αἱ ἀρεταὶ δύνανται νὰ διεξηγηθῶσι, κατ' ἀνάγκην ὅμως τὴν διεξήγησιν

ταύτην ἐπιφυλάττω διὰ τὸ προσεχῆς τεῦχος, ἔνθα θὰ καταστῇ σαφεστέρα ἡ δημιουργικὴ δύναμις ἣτις ἀπορρεῖ ἀπὸ τὴν συλλειτουργίαν καὶ ἀλληλεπίδρασιν τῶν δύο διαμερισμάτων τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας, τῶν καλουμένων ὑποσυνειδητοῦ καὶ ἐκπεμπόμενου. Ἐλπίζω ὅτι τὸ προσεχῆς ἄρθρον θὰ βοηθήσῃ τὸν ἀναγνώστην ν' ἀντιληφθῇ ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶνε σχεδὸν παντοδύναμος ὄχι μόνον συλλήβδην ὡς γένος, ἀλλὰ καὶ κατὰ μόναν ὡς ἄτομον, ἀρκεῖ ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀλήθειαν ταύτην καὶ ποτίσῃ ἑαυτὸν δι' αὐτῆς. Μία τῶν μεθόδων τῆς ἀνθρωπίνης ἀνεκτικῆς εἶνε ἡ ἀφομοίωσις τῶν ἀρμόδιων χρωμάτων δι' ἐπιστημονικῆς ἀπορροφῆσεως τῆς ἐνδοτέρας αἴθλης τῶν, ἢτοι διὰ τῆς νοήμονος χρησιμοποίησεως τῶν ἀκτίνων ἃς ἐκπέμπομεν. Οἱ ἔχοντες τὴν ἐνδοτέραν ὄρασιν ἀνεπτυγμένην βεβαιοῦσιν ὅτι ὁ τέλειος ἄνθρωπος παρουσιάζει θέαμα φωτεινῆς σφαίρας ἀρμονικῶς συγκειμένης ἀπὸ ἐξαιτίας χρωμάτων. Πάν ἄτομον ἔχει ἴδιον χαρακτήρα καὶ ἀντίστοιχον σύστημα χρωματοαρμονίας ὅπερ διαμένει ὡς χαρακτηριστικὸν τοῦ ἑσπεῖ. Πνευματικαὶ τινες ἰσχυρίζονται ὅτι πρώτη ἀσχολία τῆς ψυχῆς ἀφιούσης τὸ σῶμα εἶνε νὰ καταμάθῃ τὴν τέχνην τῆς ἀρμονικῆς διαρρυθμίσεως τῶν χρωμάτων τῆς, καὶ χιλιάδες ψυχῶν βοηθοῦνται εἰς τοῦτο ὑπὸ ἀρχαίων διδασκάλων ἑλκύνοντων αὐτὰς διὰ τοῦ αἰγιλήεντος χρωματισμοῦ των. Καθ' ἃ ὁ πληροφορητῆς ἡμῶν λέγει, εἰς τῶν ἑλκύνοντων τὰ σμήνη ἅτινα ἀποτελοῦσιν αἱ νεήλυδες εἰς τὸν πνευματικὸν κόσμον ψυχῶν εἶνε ὁ Ἀριστοτέλης διακρινόμενος ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους του ὡς πάγκαλος μορφή περιβαλλομένη ἀπὸ φῶς δίχρωμον—βαθὺ ἰόχρουν καὶ χρυσόχρουν. Πρὸς αὐτὸν, λέγει, φέρονται ἀκατάσχετα τὰ πλήθη τῶν νεηλῶδων ψυχῶν καὶ εἰσδέχονται σθένος καὶ γνώσιν ἀπὸ τῆς διδασκαλίαν του.

ΑΠΕΡΙΤΤΩΣ ΒΙΟΝ.

[Ἀρθρον τρίον.]

Β'.

Τῆς συζητήσεως ταύτης μετέχει καὶ ἡ βασίλισσα τῆς Ῥωμανίας ἐπιστέλλουσα μακρὸν ἄρθρον δι' οὗ περιγράφει τὸν καθ' ἡμέραν βίον ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Βουκουρεστίου. Ἡ Ἐλισσάβητ εἶνε πλήρως ἄλτρουισμοῦ καὶ ἴσα ἴσα τὸ πνεῦμα τοῦ ἄλτρουισμοῦ εἶνε ἡ κλεῖς τῆς ἀπλότητος. Ἐπιπλέον τὴν σιγμῆν, λέγει, καθ' ἡμέραν ἐξυπνῶν τὸν βασιλέα, κατὰ τὰς ὁκτώ καὶ ἡμίσειαν, ἢ ἡμέρα μου ὅλη ἀνήκει εἰς ἄλλους, ὄχι εἰς ἐμέ. Ἐπισπεύδω τὸ λουτρόν μου διὰ νὰ ἀναγνώσω εἰς τὸν βασιλέα τὰ τηλεγραφήματα τῆς ἡμέρας. Ἐπισπεύδω τὸ πρόγευμα, διὰ νὰ δεχθῶ τοὺς γραμματεῖς τῶν διαφορῶν ἐταιριῶν ἃς ἔχω ἰδρύσει πρὸς διεξαγωγὴν κοινωφελῶν ἔργων. Ὁρμαθὸς ἐπιστολῶν καὶ ἀναφορῶν εἶτα με περιμένει εἰς ἄσ

πρέπει πάντως να δώσω μίαν όριστικήν άπάντησιν. Δράττομαι τών όλίγων εύκαιριών ίνα αναγνώσω βιβλία, ίδίως άγγλικά, άτινα αναγνώσκω ταχύτατα, πολλάκις εν τήν ημέραν. Έπί όλίγας στιγμάς έχω να ίδω τόν βασιλέα, ούτινος ή ημέρα δηλ καταναλίσκεται κατά όμοιον τρόπον όπως και ή έμή.” Η περιγραφή είνε μακρά και ένταύθα μόνον έδωκα βραχυτάτην περίληψιν μεταδίδουσαν τήν έντύπωσιν τής άνακτορικής άπλότητος. Η Έλισάβετ γράφει μετ' ένθουσιασμού και προφανώς έμπνέεται από ζώσας ιδέας, χάριν τών όποίων δέν διστάζει να φανή έκλιπαρούσα τó άγγλικόν δημόσιον να διδη παραγγελίας εις τὰ ύπό τήν αιγίδα της λειτουργούντα φιλανθρωπικά εργοστάσια. Αναμφιβόλως είνε εύγενής γυνή ή βασιλίσσα τής Ξωμονίας και διά τούτο τó άπερίττως βιούν δι' αύτήν δέν είνε δυσχερής προσπάθεια.

Η μυθιστορογράφος Σάρρα Γράν δίδει τόν όρισμόν τού άπερίττως βιούν περιγράφουσα αύτò ως “άφιλαυτίαν και τάσιν εις τó προτιμάν άλλήλους, όχι εις τó προτιμάν έαυτόν.” Η τάσις τού προτιμάν άλλήλους σπανίζει εν τή κοινωνία έντεύθεν τó άπερίττως βιούν είνε δυσέφικτον. Ούτος δέ είνε ό λόγος ού ένεκα αι μετριότητες εν πάση σφαίρα επικρατούσιν, έξοστρακίζουσαι τας μεγαλοφυίας. “Έν τή πολιτική αι μετριότητες δηλητηριάζουσι τόν άλτρουισμόν, εν τή λογογραφία οι τιτάνες δέν έχουσι είσοδον, ως ούτε εν τή τέχνη, ούτε εν τώ πολέμω, ούτε εν τή θρησκεία. Η θρησκεία έξέπεσεν εις έμπορικην έπιχείρησιν. Η φιλαυτία πανταχού ένεθρόνισε τὰ τέκνα της—τας μετριότητας.”

Μολαταύτα, ως παρατηρεί ό Λούης Μόρρις, ή υπερτάτη Σοφία δέν κατήγγησεν τήν πρόοδον τού Σύμπαντος. Βραδύτατα μέν, άλλ' αναμφερήτως προοδεύομεν εις ύψηλότερα έπίπεδα, “και αν δέν είχαν τήν πεποίησιν ταύτην θά έθεώρουν τόν βίον άβίωτον. Διατελούμεν εις μίαν από τας περιοδικάς στάσεις τής προόδου, άλλα θά όδεύσωμεν γοργότερον μετά τó πέρας τής ένεστώσης στάσεως.”

Ό βουλευτής Πένν ύπεθυμίζει, και ή υπόμνησις έρχεται φυσικώς μετά τó άρθρον τής Έλισάβετ, ότι ή ακατάπαυστος εργασία δέν συμβιβάζεται προς τήν ζώσαν ιδέαν τού άπερίττως βιούν. “Άλλως οι δούλοι τών εργοστασίων θά ήσαν πρότυπα άπλότητος. Τί φρικτότερον, λέγει, τού βίου τών εργατών ούτινες δέν εύρίσκουσι μίαν ώραν προς άνεσιν, αυτοκαλλιέργειαν και αυτανάπτυξιν. Τό ανυγιές τών εργοστασίων και ή διηνεκής μονοτομία τού έργου γεννώσιν εν τή ψυχή τού εργάτου ένστικτα έπίσης επικίνδυνα ως τὰ ένστικτα άπερ γεννά εν τή ψυχή τού κεφαλαίουχου ή άπόλαυσιν και ή άεργία. Είνε ένστικτα αντιστρατευόμενα προς τήν γαλήνην άρα έξουδετερόντα τó γόητρον τού άπερίττως βιούν. Έν τών ούσωδεστέρων συστατικών τού άπλου βίου είνε ό

καθαρός αήρ, διότι στερούμενοι αύτò κυριευόμεθα υπό νοσηράν όρέξωσιν. Τό πρώτον βήμα προς τήν βασιλείαν τού άπερίττως βιούν είνε ή βελτιώσις τών συνθηκών ύφ' άς διατελούσιν αι εργατικαί τάξεις. “Τό ύπατον συμφέρον τού έθνους είνε να έξασφαλισθή ή υγεία, ή καθαρότης και ή διαπλασις τών εργατικών τάξεων. Ούκ όλίγον θα συντελέσωσιν εις τήν έλευσιν τού άπερίττως βιού, αι νεαι ιδέαι περί διαίτης. Πολλοί φρουούσιν ότι τó τρώγειν και τó πίνειν είνε μέσα υγείας και φαιδρότητος, άλλ' είνε πλάνη τó φρόνημα τούτο. Από τεσσαρακοινταετίας άπέχω κρεοφαγίας και οίνοποσίας και είμαι άσυγκρίτως υγιέστερος και φαιδρότερος καιπερ όχι θορυβωδέστερος πολλών ούτινες καταφεύγουσιν εις τó κρέας και εις τó άλκοολ προς εύρεσιν υγείας και φαιδρότητος. “Ό,τι λέγω περί έμαντòυ δύναμαι να τó είπω και περί πλείστων γνωρίμων μου. Δέν είμαι άπαισιόδοξος, άτειζώ εις τó άπερίττως βιούν ως εις τήν γήν τής έπαγγελίας.”

Ό περιώνυμος Ευστάθιος Μάηλς, διακεκριμένος άθλητής, καθηγητής τού Πανεπιστημίου της Κανταβρυγίας, συγγραφεύς έργων περί τού άπερίττως βιούν, έπιστέλλει οδηγίας προς έπίδιωξιν τού άπλου βίου—χάριν εκείνων ούτινες δυσχεραίνουσι περί τούτο άτε συνδεδεμένοι οντες με πλείστας λειτουργίας τού κοινωνικού βίου εκ τών όποίων τó ιδεώδες τού άπερίττως βιού καθίσταται ακατόρθωτον. Σοφώτατα ό Μάηλς λέγει προς αύτούς “Ένθυμού ότι μετέχεις ένστικτικòυ άγώνος ού οι όροι άπαιτούσι παρεμβολήν προσκομμάτων άπροόπτων. Μετά τάσιν ύπερνήκησιν γαυριάς άτε ανώτερος σεαυτòυ. Τοιούτον άγώνα θεώρει τόν κοινωνικόν σου βίον, με τας υποχρεώσεις του και λειτουργίας του ως άπροόπτα προσκόμματα. Αυτά είνε πλεονεκτήματα αν στερείται ό φεύγων εις άθρομβήτους άκρας προς έπίδιωξιν τού άπερίττως βιούν. Τότε θα καταρισθής όταν θά δυνηθής να παρίστασαι όπουδήποτε και έντούτοις να είσαι πιστός εις τó άπερίττως βιούν. Έντεύθεν ή συμβουλή μου είνε: μη άπομονωθής, μη παραιτηθής τών κοινωνικών σου σχέσεων, άλλα θες εις σεαυτòν ένα κανòνα δύναμιν τού όποιου να μη διακόπτουν τήν έπίδιωξιν σου αι υποχρεώσεις και σχέσεις σου. Πòς; Είσαι έμπορούπάλληλος, και διαινεις τó πλείστον τής ημέρας σου εις ήκιστα εύάερον δωμάτιον. Η είσαι άνεξάρτητος, άλλ' έχεις προσκλήσεις εις γεύματα, εις έσπερίδας, εις θεάτρα, εις υποδοχάς. Ένωώ ότι δέν δύνασαι να παραιτηθής όλων αυτών χωρίς να πάθης μείωσιν τής κοινωνικής σου περιουσίας, άλλ' άφ' έτέρου όμολογεις ότι όλα αυτά αντιστρατεύονται εις τήν υγείαν σου, τήν σωματικήν, τήν διανοητικήν και τήν ήθικην. Ποθείς τó άπερίττως βιούν. Έγώ έλυσα τó πρόβλημα τούτο διά τής κλειδòς τού “δούναι και λαβείν” ήτοι τού νόμου τής αντισθαμίσεως. Αντισθαμίσει

τας περιστάσεις τής ημέρας. Κανόνισε τόν χρόνον σου ούτω ώστε να έχης πέντε ή έξ ώρας άδιαταράκτους. Εις αύτας τας ώρας άσκού εις τó ακριβώς αντίθετον προς ό,τι σε έξαναγκάζουν αι κοινωνικαί υποχρεώσεις και σχέσεις σου. Τρώε κοινωικαί υποχρεώσεις και σχέσεις σου. Τρώε υπερβολικά με τούς φίλους σου μίαν έσπέραν; Τήν έπιούσαν νήστευσον επί πέντε ή έξ ώρας και συγχρόνως εκτέλεσον εν έργον ήσύχως, ούτως ειπείν άποκηρύττων τόν τής προλαβούσης έσπέρας έαυτόν σου. Άλλά μέλλεις τήν προσεχή έσπέραν να συμπάγης με φίλους. Τότε μη φάγης τίποτε όλην τήν ημέραν, ή μη φάγης κρέας επί ένα μήνα εκτός όταν σε αναγκάζουν αι προσκλήσεις. “Ο αύτός νόμος τής αντισθαμίσεως ισχύει και αν είσαι ύπάλληλος. Αναγκάζεσαι να βιοείς εις δωμάτια με κλειστά παράθυρα; Μόλις έχεις καιρόν τρέξε να αναπνεύσης όξυγόνον, πλήρωσον τούς πνεύμονας καθαρόν άέρο άρκετòυ ώστε να ύποστής τήν υποχρεώσιν τής στερησεως του άνεπιβλαβòς. Έν πάση περιπτώσει ζηλοτύπως ήτει το ισòδύναμον υπό περιστάσεις αντίθετους εκείνων εις άς έξαναγκάζεσαι. Η υγεία είνε άπαραίτητος όρος ήθους και άνευ ήθους τó άπερίττως βιούν δέν δύναται να επικρατήσιν. Έαν είσαι πιστός εις τόν ιδιαίτερον κανòνα σου οίοςδήποτε και αν ή ό κύκλος εν ό διαβίοις δέν δύναται να σε ύποδουλώσιν.”

Ό καθηγητής Γίλκης, συγγραφεύς και διευθυντής μεγάλου λυκείου θεωρεί τήν φιλαυτίαν ως τόν μέγιστον έχθρόν τού άπερίττως βιούν. “Παράβαλε, λέγει, ένα μείρακα προς ένα άνδρα διαβουλεύομενον πòς να εύδοκιμήσιν. “Ο μείραξ μη ών ύπόχρεως να διαβουλεύεται τούτο είνε άφίλυτος και έπομένως βιού άπερίττως. Άλλ' ό άνήρ ό διαβουλεύομενος να εύδοκιμήσιν άντι πάσης θυσίας; Φεύ! Πάσα πράξις του βοά και κραυγάζει, άρκει να έχης τó απαιτούμενον ούς να ακούης τήν βοήν και τήν κραυγήν της, πάσα πράξις του βοά και κραυγάζει άποκλειστική άφσίωσιν εις τόν έαυτόν του και παντελή άδιαφορίαν περί τών συμφερόντων, φρονημάτων και αισθημάτων τού άλλου. Αυτò τó τέρας, τó αξιολύπητον, είνε ό έχθρός τού άπερίττου βίου και τής Ανθρωπότητος. Θέλει να προοδεύσιν πατών επί τών άλλων, Διαβουλεύεται πòς να σε εκμεταλλευθής πòς να ώφεληθής από σε, ουδέποτε πòς να σε ώφελήσιν. Είνε δε και αξιολύπητος διότι κατ' ούσίαν δέν προοδεύει, δέν εύδοκιμεί, καίτοι πιθανòν να κατακτήσιν ό,τι επιζητεί. Άλλ' είνε έτι μάλλον αξιολύπητος ή κοινωνία ήτις ως εκ τής πλειονότητος τοιούτων όντων άδυνατεί να κατορθώσιν τó άπερίττως βιούν.”

Έξόχως ένδιαφέρουσα είνε ή γνώμη ενòς εύπατρίδου όστις μετέχει τής συζητήσεως ανωνύμως, υπογραφόμενος άπλòς “Ζάπλους.” Η έπιτολή του είνε μακρά και έμβριθής, και καταδηλούται έξ αυτής ότι πράγματι ό γράφων είνε

κάτοχος μεγάλου πλούτου. Δέν συζητεί δέ άπλòς, άλλα και ποιείται δήλωσιν ότι θά έθετε τόν πλούτον του εις τας χείρας οίασδήποτε Έταιρίας ή Κυβερνήσεως ήτις θα κατόρθου, εκλύουσα και άλλας όμοίας καταθέσεις περιουσιών, να οργανίσιν κίνημα τελεσφόρον προς επικράτησιν τού άπερίττως βιούν εν τή κοινωνία. Η γνώμη του είνε ότι ό άπείριστος βίος ναυαγεί ένώπιον τού γεγονòτος ότι οι πλούσιοι δέν συναισθάνονται τήν τρομεράν ευθύνην ήν υπέχουν διά τήν αξιοθρήνητον κατάστασιν τών κοπιώντων και πεφορισμένων. Είνε δε συνένοχος αυτών ή Έκκλησία διότι δέν άντεπεξέρχεται κατά τής πορώσεως τών άγνοούντων ότι ουδέτις πλούσιος δικαιούται να θεωρή έαυτόν έκτελεστὰς έργων ανψούντων και φωτιζόντων. Η Έκκλησία μη πράττουσα τούτο άπαρνεύεται τήν έντολήν ήν έλαβε παρά τού Χριστού. Τί πιστεύει ή Έκκλησία άφού δέν πιστεύει ότι πλούσιος μη καταθέτων τήν περιουσίαν του υπέρ τής κοινωνίας, είνε προδότης πίστεως και πατρίδος; Η Έκκλησία ουδέποτε θίγει τó ζήτημα τών υποχρεώσεων τού πλουσιού άλλα τούς κολακεύει. “Ο Χριστòς όμως άπάνστως τó έθιγεν, έστηλίτευε δε τούς πλουσίους διά παντòς τρόπον. Η παραβολή τού πλουσιού και τού Λαζάρου είνε προφανής καυτηρίας τής ναχελείας τών πλουσιών εκείνων ούτινες δέν συναισθάνονται τήν ευθύνην των διά τας ομάδας τών άπλούτων. “Ο Χριστòς έμφαντικώς έπε ούτι ουδέτις δύναται να σωθή ειμή μόν άπαρηθής έαυτόν υπέρ τών πενήτων. Αυτò και άλλαν είνε ή κλεις τού Ευαγγελίου. “Ολόκληρος ό Χριστιανισμός συγκεφαλαιούται εις μίαν λέξιν “άλτρουισμός”. παράβαλε, λοιπόν, τώρα τήν διαγωγήν τής Έκκλησίας, ήτις αγαπά να πιστεύη ότι όλος ό νόμος και οι προφήται κρέμανται από τας τελετάς, τὰ δόγματα, τας ακολουθίας, τας γονυκλισίας και τὰ τοιαύτα. Άλλά αν έφιλοτιμείο να έντυπώσιν εις τούς πλουσίους ούτιαν τρομεράν ευθύνην υπέχουσι, τότε θα άνεγεννάτο ως Έκκλησία και ως δεξιά χείρ τού Χριστού. Οι πλείστοι τών πλουσιών δέν είνε τóσφ κακοί όσφ άπερίσκεπτοι, και αν ή Έκκλησία δέν τούς εκολάκευε θα άνεκάλυπτον τήν άποστολήν των.”

Κατά τόν διάσημον ρωσσολόγον Πέρρις, τó μυστικόν τού άπερίττως βιούν έγκειται εις τήν διδασκαλίαν τού Τολστόη. “Ο Τολστόης όχι μόνον τó διδάσκει, άλλα και τó θέτει εις έφαρμογήν. Τό κήρυγμα του είνε: Λόγος, Ειρήνη, Έργασία, Άγνότης, Άυτοθυσία—ακριβώς τὰ συστατικά τού άπερίττως βιούν.

Θα πάσχωμεν ένóσφ δέν εκθρονίσωμεν τόν Έκατομμυριούχον ‘να αντ' αύτò ένθρονίσωμεν τόν Φιλόσοφον.
Έσχημάτισα κάπως τήν πεποίησιν ότι οι μεγάλοι ποιηταί είνε οι διεργμηείς τών θεών παρά τώ ανθρωπίνω γένει—Πλάτων.

επομένως πάσαι αἱ διαβεβαιώσεις περί τοῦ πόθου τῆς εἰρήνης εἶνε κατ' ἀνάγκην ἀνελεγκρινεῖς. Πανταχοῦ αἱ κυβερνήσεις διατελοῦσιν ἐν καταστάσει ἀρχηγόνου ἀγροικίας καὶ βαρβαρότητος. Τὸ εἰδεχθῆς πνεῦμα τοῦ χρηματισμοῦ, τὰ πάθη, τὰ μίσση, ἡ μισαλλοδοξία, ἡ ἔθνικῆ ὑπερφάνεια, πρυτανεύουσι κατ' οὐσίαν καίτοι ἐξωτερικῶς ἐπιδεικνύεται ἔφεσις πρὸς παγίωσιν τῆς εἰρήνης. Φρονοῦσι πολλοὶ ὅτι ἡ Ἴδρυσις Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου ἐξ ἀντιπροσώπων πάντων τῶν κρατῶν θὰ προελαμβάνει πᾶσαν διεθνή σύγκρουσιν. Ἀλλ' ὅταν δὲν ὑφίσταται δύναμις ὀπισθεν τοῦ Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου ἐτοιμῆ νὰ ἐπιβάλῃ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἀποφάσεών του, τί ὠφελεῖ ἡ Ἴδρυσις του ; Τοιαύτη δὲ δύναμις δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ, ἐνόσω τὰ κράτη ἀποστέργουσι τὴν ὑπαρξίν της. Θὰ ἀποστέργουν δὲ αὐτὴν ἐνόσω δὲν ἐμφοροῦνται τοῦ πνεύματος τῆς ἰσοτιμίας, ἐνόσω δὲν ἀπαλάσσονται τῶν προλήψεων τοῦ παρελθόντος, καὶ ἐνόσω διατελοῦσιν ὑπόδουλα εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ χρηματισμοῦ. Τὴν διαιτησίαν οἱ διχογνωμῶντες ἀποδέχονται ὅταν ἐκάτερος καλῆ τῇ πίστει θεωρῆ ἑαυτὸν ἐν τῷ δικαίῳ, ἀλλὰ εἶνε πρόδηλον ὅτι τοιαύτη καλὴ πίστις μεταξὺ τῶν κρατῶν δὲν ὑπάρχει, διὰ τοῦτο δὲ καὶ οὐδαμῶς ἐπιθυμοῦσι σύστασιν διαιτητικοῦ θεσμοῦ, οὔτε θὰ τὸν ἐλάβανον σοβαρῶς ὑπ' ὄψει ἐὰν ἐδημιουργεῖτο. Μάλιστα εἶνε βέβαιον ὅτι δὲν δύναται νὰ καταρισθῇ Διαιτητικὸν Δικαστήριον ἔχον ἰκανὴν αὐθεντίαν, σύνεσιν καὶ εὐθύτητα ὥστε νὰ ἀποφασίῃ δικαίως προκειμένου περί κράτους παθόντος προσβολὴν ἀνεξαρτησίας ἢ ἔθνικῆς ὑπάρξεως, ἐνόσω δὲν κραταιοῦται τὸ πνεῦμα τῆς ἰσοτιμίας τῶν κρατῶν ἀναξαρτήτως μεγέθους, ἰσχύος ἢ πλοῦτου. Αἰτία λοιπὸν τῶν πολέμων εἶνε ἡ ἀνισότης τῶν κρατῶν. Ἄλλ' ἀν δὲν εἶνε δυνατόν τὰ κράτη νὰ εἶνε ἴσα τὸ μέγεθος, τὴν ἰσχύν καὶ τὸν πλοῦτον, εἶνε ὁμως αὐτόχρημα ἴσα κατὰ τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ἐκείνην ἀξίαν ἣν ἕκαστον κράτος ὄσω δήποτε μικρὸν καὶ ἀνίσχυρον κέκτηται ἐν ὀνόματι τῆς αὐτοτελείας του ὡς ἀκεραίας μονάδος ἐν τῇ ἐργασίᾳ τῆς Ἀνθρωπότητος. Ἐν τῷ χαρακτηρῇ τοῦτ' ὅταν αὐτόνομον κρατίδιον δικαιοῦται νὰ ἀμυλλάται καὶ νὰ ἀντιμετωπίζῃ ὑπὸ ἔποψιν αἰγλης, ἀξιοπρεπείας καὶ σπουδαιότητος, ἔστω καὶ τὴν μεγίστην αὐτὴν αυτοκρατορίαν ἢ Δημοκρατίαν. Πάν ὅ,τι λοιπὸν τείνει νὰ ἀναδείξῃ τὴν ἀποψιν ταύτην, τείνει νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν κατάργησιν τοῦ πολέμου. Ἡ διὰ διαιτησίας λύσις διαφορῶν ὁσάκις εἶνε ἐφικτὴν, τείνει εἰς ἀνάδειξιν τῆς ἀπόφθεως ταύτης, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀναδειχθῇ πληρέστατα πρὶν γίνῃ δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ Διαιτησία καθολικῶς καὶ νὰ ἔχῃ ἰσχύν ὑπερτάτου νόμου. Τί ἄλλο πλὴν τῆς διαιτητικῆς λύσεως τῶν διαφορῶν τείνει νὰ προαγάγῃ τὸ πνεῦμα τῆς ἰσοτιμίας τῶν κρατῶν ; Πάν νομοθέτημα ἀφορᾶν εἰς τὴν κραταιώσιν τῆς οικονομικῆς ἀνεξαρτησίας τῶν

πολιτῶν ἐκάστου κράτους, πᾶσα περίπτωσις ἀποδεικνύουσα τὴν οικονομικὴν ἀλληλεξάρτησιν τῶν κρατῶν, πᾶσα ἀρσεν φραγμῶν ὑφισταμένων μεταξὺ τῆς διεθνούς ἐμπορείας, καὶ ἐλευθέρως ἐπικουρωμένης πᾶσα ἀποθάρρυνσις τοῦ παιδαριώδους πάθους τῆς στρατιωτικῆς "δόξης" πᾶσα ἐκρίζωσις παρὰ παραδότων προκαταλήψεων καὶ φυλετικῶν ἀντιπαθειῶν, καὶ πᾶσα ἐνέργεια πρὸς διεθνή συνεννόησιν μεταξὺ τῶν λαῶν τῆς Γῆς ἀνεξαρτήτως τῶν κυβερνήσεων. Ἐν τῶν τάσεων τούτων τρέφεται καὶ ἰσχυροποιεῖται τὸ διεθνὲς δίκαιον, ἐκ δὲ τῆς ἰσχυροποιήσεως τοῦ διεθνούς δικαίου δυνάμεθα νὰ προσδοκῶμεν τὴν γένεσιν τῆς ὑπερτάτης ἐκείνης πολιτικῆς ἐξουσίας ἣν πάντα τὰ κράτη ἀναποδράστως θὰ ἀναγνωρίσωσιν ἐνοποιοῦμενα οὔτε ὑπὸ τὸ κύρος αὐτῆς, καὶ τέλειον λησμονοῦντα τῶν πολέμων ὡς μέθοδον ἢ ὡς ἀνάγκην.

Εἶνε ἀναμφισβήτητον ὅτι ἀπὸ ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ αἰῶνων σὲν τὰ ἐννόμων σχέσεων τῶν κρατῶν πρὸς ἀλλήλα, βραδύτατα καὶ βαθμιαίως ἔχει προκύψει, καίτοι ἡ πορεία του προσέκοψεν ἀπαίστως κατὰ τῶν ἰδιοτελειῶν ἐκάστου κράτους, καὶ ὅπερ δευότερον, κατὰ τῶν μεροληπτικῶν τάσεων τῶν συγγραφῶν οἵτινες ἐν τῇ ἐρμηνεύᾳ τῶν ἀρχῶν τοῦ διεθνούς δικαίου δὲν ἠδύνατο ν' ἀντιστάσω εἰς τὸν πειρασμὸν τοῦ πατριωτισμοῦ. Ἀκόμη καὶ σήμερον ἐν πάσῃ χώρα ὑπάρχουσιν ἐμβριθεῖς συγγραφεῖς περί διεθνούς δικαίου ἠττώμενοι δυστυχῶς ὑπὸ τοῦ πατριωτικοῦ πειρασμοῦ εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ γράφουσιν ὡσανεὶ ἦσαν μισθοδοτούμενοι ἀπολογηταὶ τοῦ κράτους εἰς ὃ ἀνήκουσιν. Ἐντούτοις πᾶσα αὐτῇ ἡ στρεψοδικία ἀποδεικνύει τὴν πραγματικότητά καὶ ὑπαρξίν τοῦ Διεθνούς Δικαίου, ἐπὶ δὲ πλέον τὴν βαθμιαίαν κραταιώσιν αὐτοῦ ἔστω καὶ ἀνακοπτομένην. Ὑφίστανται δηλαδή ἀναλλοίωτοι καὶ αἰώνιοι ἀρχαὶ διεθνούς δικαίου ὑπερτάτης ἀξίας, καὶ δὲν μένει εἰμὴ ἡ συστηματοποίησις ἢ κωδικοποίησις τῶν διατάξεων του αἵτινες συσσωρθεῖσαι ἀπὸ τὴν πείραν τῶν ἀπὸ ὀκτῶ αἰῶνων ἐννόμων σχέσεων ἐν μέσῳ τῶν κρατῶν τελοῦσιν ἐς ὁπωσοῦν χαώδη κατὰστασιν. Εἰς τοὺς ἐρευνητάς αὐτῶν ἀπόκειται νὰ τακτοποιήσωσιν τὴν μάζαν ταύτην καὶ διὰ ἐπιμόνου δημοσιότητος νὰ συνοικειώσωσιν τοὺς λαοὺς εἰς τὸ πνεῦμα της. Ἰνα δὲ ἐξουδετερωθῇ ὁ πατριωτικὸς πειρασμὸς, εὐχρῆς ἔργον θὰ ἦτο ἐὰν κατωρθοῦτο συστηματῶς τὴν συναδελφότητος καὶ ἀγάπης μεταξὺ τῶν πάσης ἔθνικότητος ἐρευνητῶν τοῦ διεθνούς δικαίου. Πράγματι ὑπάρχουν τεκμήρια ὅτι τοιοῦτον κατόρθωμα εἶνε ἐπιθύραις. Ὄταν οἱ καθηγηταὶ τοῦ διεθνούς δικαίου πάντων τῶν πανεπιστημίων συνδεθῶσιν εἰς ἑνωματεῖον, δὲν θὰ δύναται κράτος τι νὰ διαστρέφῃ τὴν ἐρμηνεύαν τῶν διατάξεων τοῦ διεθνούς δικαίου πρὸς πορισμὸν ἰδίου κέρδους, ἐπὶ ζημία ἄλλου κράτους, ἢ καὶ ἂν πράξῃ τοῦτο θὰ καταδικασθῇ ἠθικῶς ὑπὸ τῆς διεθνούς συνειδήσεως. Ἐν τῷ μεταξὺ τὸ κύρος τοῦ Διεθνούς Δικαίου κραταιοῦται,

ὡς σκοποῦντος τὸ ὄφελος καὶ τὴν πρόδοον ἀπάντων τῶν κρατῶν καὶ ἀσχολοῦμένου εἰς τὴν ρύθμισιν τῶν πρὸς ἀλλήλα σχέσεων ἐπὶ τῇ βάσει νομικῆς εὐθύνης, ἐπομένως καθιστῶντος τὴν χρῆσιν τῆς βίας μεταξὺ τῶν κρατῶν ἔωλον καὶ ἐπιλήψιμον. Πρέπει δὲ νὰ ἐννοήσουν οἱ πολιτενοῦμενοι καὶ οἱ παιδαγωγοὶ ὅτι ὁσάκις ὀμιλοῦσι περὶ μιᾶς δόξης ἐκεῖ ἔνθα ἔπρεπε νὰ ὀμιλώσι περὶ διεθνούς δικαιοσύνης, θέτουσιν ἐκάστοτε κατὰ ἐν βῆμα ὀπίσω τὴν εἰρήνην τοῦ κόσμου.

ΠΡΟΦΗΤΑΙ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΥ. ΙΔ'. ΒΟΛΤΑΙΡΟΣ.

Τὸ ὄνομα τοῦ Βολταίρου ὑφούται γιγάντιον ἐν τῇ ὅλῃ ἱστορίᾳ τῆς λογογραφίας, καὶ εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀσχοληθῶμεν περὶ αὐτοῦ ὠδε * εἰμὴ ἂνθρωπισμῷ κατὰ τὸν δέκατον ὄγδοον αἰῶνα. Ἐντούτοις βιογραφικαὶ τινες σημειώσεις εἶνε ἀπαραίτητοι. Διδάσκαλος τοῦ Βολταίρου βεβαίως ἦτο ὁ Λουκιανός, καὶ εἶνε ἀξιοσημείωτος ἡ σύμπτωσης ὅτι ὅπως ὁ Λουκιανός οὕτως καὶ ὁ Βολταίρος κατ' ἀρχὰς ἐπεδόθη εἰς τὴν σπουδὴν τῆς νομικῆς εἶτα δὲ ἐγκατέλειψεν αὐτὴν ὡς ἀπώλειαν χρόνου προσφυγὼν εἰς τὴν λογογραφίαν καὶ φιλοσοφίαν. Ἐπακολούθημα τοῦ πρώτου του λογογραφικοῦ προϊόντος ἦτο ἡ κάθειρξις αὐτοῦ ἐν τῇ Βαστίλλῃ, εἰκοσαετοῦς ἔτι ὄντος, διότι ἐν αὐτῷ ἐσατέρηζεν τὴν διαφθορὰν τῆς αὐλῆς τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ'. Μετ' ὀλίγον ἐδημοσιεύθη ἡ τραγωδία του *Oidipous*, δι' ἣς ἐπέσυρε τὸ μῖσος τοῦ κλήρου ἕνεκα τοῦ στίχου ἔνθα περὶ ἱερέων λέγει ὅτι *notre credulité fait toute leur science*. Ἐν τῇ Βαστίλλῃ κρατούμενος συνέλαβε τὴν ἰδέαν τῆς *Henriade*, ἣτις μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τῆς *Légende des Siecles* τοῦ Οὐγκώ ἦτο τὸ μόνον ἐπικὸν ποίημα ἐν τῇ γαλλικῇ γλώσσῃ. Ἐρίσας πρὸς ἕνα σκαῖον αὐλικὸν ἐφιλακίσθη ἐκ δευτέρου μετ' ὃ ἔγραψε τὰ δύο ἀριστοτεχνήματα *L'Ingenu* καὶ *Micromégas*. Ἡ καταδρομὴ τὸν ὤθησεν εἰς Ἀγγλίαν, ἔνθα ἐβίωσε τρία ἔτη τυχῶν μεγάλης ἐκτιμήσεως. Τὸ ἔργον του *Lettres sur les Anglais* εἶνε διερμηνεύσις τοῦ ἀγγλικῆς πνεύματος, καὶ συνετέλεσεν εἰς τὴν μείωσιν τῆς ἐπιρροῆς τοῦ Descartes ὡς φιλοσόφου, διότι ὁ Βολταίρος κατέδειξε τὴν ὑπεροχὴν τοῦ Νεύτωνος ἀντιτάσσοντος εἰς τὸν ἀβάσιμον ἰσχυρισμὸν τοῦ Descartes περὶ ἀναισθησίας τῶν ζώων, τὸν βάσιμον ἰσχυρισμὸν ὅτι πᾶν ζῶον αἰσθάνεται καὶ νοεῖ ὅπως καὶ πᾶς ἄνθρωπος. Εἰς Παρισίους ἐπανελθὼν συνήψε φίλιαν μετὰ τῆς μαρκησίας Σατελέ, γυναικὸς ὑπερόχου πνευματικῶν προτερημάτων. Ἡ τοῦ μία ἀπὸ τὰς ὀλίγας γυναῖκας αἵτινες ἐπέδωκαν εἰς τὰ Μαθηματικά καὶ τὴν Φιλοσοφίαν. Ἐσχολίασε

* *The Ethics of Diet*, by Howard Williams.

τὸν Λεϊβνίτιον καὶ μετέφρασε τὰ μαθηματικὰ ἔργα τοῦ Νεύτωνος, διδαχθεῖσα τὴν ἀγγλικὴν ἀπὸ τὸν Βολταίρου μετ' οὗ συνανεγίνωσκε καὶ τὰ ἔργα τοῦ Τάσσου καὶ τοῦ Ἀρίστου. Ἡ ἐξῆς περικοπὴ εἶνε ἀπὸ τὸ περὶ Νεύτωνος βιβλίου τοῦ Βολταίρου. "Τὸ συμπαθεῖν μετὰ τὰς δοκιμασίας τῶν ἄλλων εἶνε ἐν ἀπὸ τὰ εὐγενῆ ὀρμέφυτα τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Νεύτων ἐκαλλιέργησε τὸ ὀρμέφυτον τοῦτο καὶ τὸ ἐπέκτεινε οὕτω ὥστε νὰ συμπεριλαμβάνονται καὶ τὰ ζῶα εἰς τὸ κράτος τῆς συμπαθείας ἡμῶν. Ὅπως ὁ Λὼκ οὕτως καὶ ὁ Νεύτων εἶχε τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ Θεὸς ἐδωκεν εἰς τὰ ζῶα ἰδέας καὶ αἰσθημάτων ἀκριβῶς ὡς καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον. Πῶς εἶνε δυνατόν νὰ πιστεύσῃ τις ὅτι ὁ Θεὸς ἐδημιούργησεν αἰσθητήρια ὄργανα τὰ ὁποῖα νὰ μὴ ἐκπληρῶσι τὴν λειτουργίαν τοῦ αἰσθάνεσθαι ; Ὁ Νεύτων ἐν τῇ διαγωγῇ τοῦ βίου του ἦτο συνεπῆς μετὰ τὴν φιλοσοφίαν του διότι ἀπῆχθάνετο τὴν βέρβανον ἔξιν τῆς κροφαγίας. Δὲν ἀπέειχε μεν πάντοτε τοῦ κρέατος ἀλλ' ὁσάκις ἐνέειδεν ἐθλίβετο, οὐδέποτε δὲ ἐπέτρεψε νὰ σφαγῇ ζῶον ἐν τῇ οἰκίᾳ του. Ἀπαύγασμα τοῦ αἰσθημάτων του τοῦτου περὶ τῶν ζώων ἦτο ἡ ἕκτακτος αὐτοῦ γλυκύτης καὶ εὐμένεια πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. Ἀληθῶς ἄνευ Ἀνθρωπισμοῦ, ὅστις εἶνε ἀρετὴ περιλαμβάνουσα πᾶσας τὰς ἄλλας, δὲν ὑπάρχει φιλόσοφος ἀντάξιός του τί τίτλου." Δὲν εἶνε δυνατόν νὰ διατρίψω εἰς τὰ πολυπληθῆ ἔργα του. Ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσίας Φρειδερίκος ἐτέλει εἰς ἀλληλογραφίαν μετὰ τοῦ Βολταίρου ἐν ἐθεώρει σχεδὸν ὡς θεόν, ἰδίως ἀφ' οὔτου ὁ φιλόσοφος τὸν ἐθεράπευσε δι' ἀπλῆς ἐπαφῆς τῆς χειρὸς ἐπὶ τοῦ σφυγμοῦ τοῦ νοσοῦντος μονάρχου. "Ἀθνημερὸν, ἀφηγγεῖται ὁ Βολταίρος, παρεκαθήσαμεν εἰς δέπνον, καὶ ὁ βασιλεὺς με ἐγοήτευσεν συζητῶν περὶ ψυχῆς καὶ περὶ Πλάτωνος. Γενικῶς εἶπεῖν οἱ λόγοι κολακεύουσι τοὺς βασιλεῖς καὶ ὁμολογῶ ὅτι καὶ ἐμὲ κάπως ὑπνώτιζεν ἡ ἰδέα ὅτι ἤμην εἰς τόσῃσιν συνάφειαν μετὰ ἕνα βασιλέα, ἀλλὰ τί νὰ σᾶς εἶπω ὁ Φρειδερίκος με ἐκάλυπτεν αἰῶν καὶ θυμιάματος ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν καὶ διὰ καθ' ὃν χρόνον οἱ διάφοροι λόγοι τῶν Παρισίων με ὑβρίζον καθηλικῶς ἀπαξ τῆς ἐβδομάδος τοῦλάχιστον. Με προσεκάλεσεν εἰς Βερολίνον νὰ διαμένω ἐν τῇ αὐλῇ ἀλλὰ τὼ εἶπον καθαρὰ ὅτι προτιμῶ νὰ διαμένω μετὰ τῆς κυρίας Σατελέ. Τὸν ἐπισκέφθη ὁμως βραδύτερον." Ἡ γαλλικὴ αὐλὴ ποθοῦσα συμμαχίαν μετὰ τοῦ Φρειδερίκου ἐχρησιμοποίησε τὴν φιλίαν ταύτην καὶ ἔστειλε τὸν Βολταίρον πρέσβυν. Ἐντούτοις οἱ ἐχθροὶ του δὲν ἔπαυσαν ραδιουργοῦντες κατ' αὐτοῦ καὶ ὑπονομεῖοντες τὴν ἐπιρροὴν του ὅπως ἠδύνατο, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ὑπόυλος, ὡς σύνθητες τοῖς φθονοῦσι. Διὰ τοῦτο ὁ Βολταίρος ἐπέμεινε νὰ προσκτίηται τὸ θαμβοῦν μὲν, ἀλλὰ κενὸν γόητρον τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ, καὶ μολονοῖ ἀπερρίφθη κατ' ἀρχὰς ἐπειτα ἐγένετο

δεκτὸς ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ. Ἡ κυρία Σατελέ ἀπέθανε καὶ τότε ὁ Φρειδερίκος ἐπανέλαβε τὰς παρακλήσεις του εἰς ἃς ἐπὶ τέλους ὁ Βολταίρος ἐνέδωκε μεταβάς εἰς τὴν αὐλὴν του ἐνθα ἔτυχε ἐκπάκτου τιμῆς καὶ διήνυσε βίον ἐκλαμπρον καὶ παραγωγικὸν ἐπὶ τινα χρόνον. Ἡ ἀρμονία μεταξύ τοῦ φιλοσόφου καὶ τοῦ βασιλέως δὲν ἠδύνατο νὰ διαρκέσῃ ἑσαεὶ. Ὁ Βολταίρος ἔφυγε καταστήσας τὴν παρὰ τὴν Ἑλβετίαν πόλιν Φέρινυ σχεδὸν μόνιμον κατοικίαν του ἐφεξῆς. Ἐκεῖ ἡσυχάζων καὶ γράφων ἦτο ὁ ἰσχυρότατος τῶν μεγιστάνων τῆς Εὐρώπης ἀποδείξας ὅτι ὄντως “ἡ πέννα εἶνε κρατιωτέρα τοῦ ξίφους” Κηρύττων τὸ εὐαγγελικὸν τοῦ Λόγου καὶ τοῦ Ἀνθρωπισμοῦ ἀπὸ τὸ ἑλβετικὸν του καταφύγιον ἐνεσπείρει τρόμον εἰς τὰς ψυχὰς τῶν τυράνων ἐνδελεχῶς καὶ ὀτρηνῶς ἐργαζόμενος πρὸς διάσωσιν τῶν παντοίων θυμάτων τῆς σκληρότητος, τοῦ δεσποτισμοῦ, τῆς μισαλλοδοξίας καὶ τῶν ἀδικειῶν.

Τὸ περιώνυμον βιβλίον του Essai sur les Mœurs et l'Esprit des Nations σημειοὶ νέαν ῥοπὴν ἱστορικῆς ἐρεῦνης. Ἀφ’ ὅτου ὁ Λουκιανὸς ἐγελοτοποίησε τὴν μαίαν τῶν ἱστοριογράφων νὰ γράφωσι τὴν ἀνθρωπίνην ἱστορίαν χρονογραφούμετες βασιλεῖς, αὐλὰς, καὶ αὐλικὰς ραδιουργίας, ὡσανεὶ τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐπλάσθη διὰ νὰ διαφημίξῃ τὰς ἱκανότητας ὀλίγων ἀτόμων, ἢ ὡσανεὶ σκοπὸς τῆς κοινωνίας μὴ ἦτο ἡ εὐμερία τῆς Ἀνθρωπότητος ἀλλ’ ἡ τέρψις μιᾶς ὀμάδος, οὐδέποτε ὁ νέος τρόπος τοῦ ἐρευνᾶν τὴν ἱστορίαν ἐθριάμβευσεν εἰμὴ ὅτε ὁ Βολταίρος διὰ τοῦ εἰρημένου βιβλίου ἐβροντοφώνησε τὴν κολοσσιαίαν σπουδαιότητα ἣν κέκτηται ἡ ἐρευνα τῶν νόμων, ἡθῶν, τεχνῶν, ἐπιστημῶν, ἐμπορίου, παραδόσεων καὶ θεσμῶν τοῦ παρελθόντος. Τὸ βιβλίον πράγματι ἀσχολεῖται εἰς αὐτὴν τὴν ἐρευνα, καὶ διεξάγει αὐτὴν μετὰ θαυμαστῆς διανοητικῆς καὶ γλαφυρότητος, εἰς ὕψος δὲ ἐξόχως φιλοσοφικὸν καὶ περιεκτικόν. Διὰ τοῦ ἔργου τούτου ὁ Βολταίρος πρῶτος ἐφαρμόζει τὰς ἀρχὰς τῆς κριτικῆς ἐν τῇ μελέτῃ τῆς ἱστορίας. Ἐξετάζει τὴν ἱστορίαν πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τῶν μεθόδου του ταύτης. Ὁμιλῶν περὶ τῶν ἰνδῶν λέγει: “Οἱ ἰνδοὶ εἰσὶν οἱ γλυκύτατοι τῶν ἀνθρώπων. Φρίττουσιν ἐπὶ τῇ ιδέᾳ κἀν οἰασθῆναι βιαιοπραγίας, καὶ τούτο κατέστη ἐν αὐτοῖς δευτέρα φύσις συνεπεία τῆς πεποιθήσεως ἣν ἔχουν ὅτι φονεύοντες ἀνθρώπον ἢ ἄλλο τι ζῶον πιθανὸν νὰ φονεύσωσι πατέρα ἢ μητέρα ἢ εὐεργέτην μετενσαρκωθέντα. Ἡ χριστιανικὴ θρησκεία ἀποκροεῖ πάντα φόνον μετ’ ἰσης ἐμφάσεως, ἀλλὰ οἱ ἀσπασθέντες τὸν χριστιανισμὸν λαοὶ οὐδέποτε ἐφήρμοσαν τὰ ζωτικώτερα διδάγματα τῆς θρησκείας ἣν ἠσπασθήσαν. Οἱ ἰνδοὶ πάντοτε ἐφήρμοσαν αὐτὰ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ πυθαγορισμοῦ. Τὰ σφαγεῖα ἐν οἷς οἱ χριστιανοὶ ἀγοράζουσι πτώματα πρὸς βρώσιν θά ἦσαν ἀπαίσια ἐν τῇ Ἰνδίᾳ καὶ θὰ ἐγένονον πανῶλη. Οἱ ἰνδοὶ ὀρέγονται

ἀγνῶν ὀπαρῶν, καὶ τὸ κλίμα τῶν εἰνοεῖ πάν εἶδος καρποφόρου δένδρου. Ἡ ὀπαροφάνια ἀπαλλάσσει αὐτοὺς καὶ ἀπὸ τὴν δίψαν τοῦ οἴνου. Πνεύματος καὶ οὕτω εἶνε λαὸς ἡπιος καὶ ἀμέτοχος τοῦ εὐερεθίστου καὶ σκαιοῦ ἡθους τῶν σαρκωτόρων λαῶν.” Μολονοῖ τὸ ἰνδικὸν ἡθος οὐκ ὀλίγον ἐξέκλινει ἀπὸ τὰ διδάγματα τοῦ Βούδα, εἶνε γεγονός ὅτι ἡ κρεοφαγία τῶν χριστιανικῶν ἐθνῶν ἀποτελεῖ πρόσκομμα εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ χριστιανισμοῦ ἐν Ἰνδίᾳ. Θεωσώτης τῆς δικαιοσύνης ἐν ἀντιδιαστολῇ πρὸς τὸ λεγόμενον θετικὸν δίκαιον, ὁ Βολταίρος ἐξανίσταται κατὰ τῆς ὑποδουλώσεως τῶν λαῶν καὶ λέγει ὅτι τὸ θετικὸν δίκαιον οὐδέποτε ὠφέλησε διότι οἱ ἔχοντες ἐν χερσὶ τὴν ὑπάτην πολιτικὴν ἐξουσίαν πάντοτε ἡσχολήθησαν περὶ τοῦ ἰδίου μάλλον συμφέροντος παρὰ περὶ τοῦ συμφέροντος τοῦ λαοῦ. Εἰς τὸ περίπυστον ἔργον τῆς Ἐγκυκλοπαιδείας τὸ ἀρξάμενον ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Δαλαμπερὸ καὶ τοῦ Διδερῶ, ὁ Βολταίρος ἔγραψεν ὀλίγα ἄρθρα. Τὴν ιδέαν τοῦ ἔργου συνέλαβον διαπρεπεῖς ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ συγκεντρώσωσιν εἰς τάξιν λεξικῶν πάν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ διαφωτίξῃ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα. Εἶνε τοῦ ἰδίου Βολταίρου ἡ περιγραφὴ αὐτῆ. Ἄλλ’ οἱ συγγραφεῖς τοῦ λεξικῶν δὲν ἐβράδυναν νὰ ἐπισύρωσι τὴν καταφορὰν τοῦ κόσμου καὶ ἀπεκαλοῦντο ὀνειδιστικῶς “φιλοσοφοί.” Ἡ καταφορὰ ὁμως παρήγαγε τοῦτο τὸ καλὸν ὅτι οἱ συντάκται τῆς Ἐγκυκλοπαιδείας συνηδελφώθησαν ἐνώ πρὶν ἦσαν διηρημένοι ὑπὸ ἀντιζηλιῶν, ἀντιπαθειῶν καὶ ἐχθροτήτων. Συνηδελφώθησαν δὲ ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Βολταίρου καθ’ οὔ πρότερον οἱ πλείστοι ἔτρεφον μῖσον. Ἐτερον ἔργον του τὴν φιλοσοφίαν τῆς ἱστορίας δέον νὰ μνημονεύσω διότι δι’ αὐτῆς ἐπατάχθη καιρίως ἡ ἐπικρατούσα εἰδωλολατρεία πρὸς τὴν ἀρχαιότητα. Ἐννοεῖται ἡ ἐμφάνισις τοῦ βιβλίου ἐδημιούργησεν οὐκ ὀλίγους ἐχθρούς, καθ’ ὧν ὁ Βολταίρος ἀντεπεξῆλθε νικηφόρος διὰ τῆς ἀπαρμύλλον εἰρωνίας αὐτοῦ, γράψας τὸ βιβλίον Ὑπεράσπισις τοῦ θεοῦ μου. Μετ’ ὀλίγον ἐδημοσιεύθησαν ἐν μετὰ τὸ ἄλλο τὰ γοητευτικὰ διηγήματα τοῦ Βολταίρου ἐν οἷς διατυπῶνται ὀριστικῶς ἡ κατὰ τῆς κρεοφαγίας ἀντιπαθειά του. Ἰδίως αὕτη καταφαίνεται εἰς τὴν Πριγγήπισαν τῆς Βαβυλῶνος, ἐνθα καὶ δίδεται περιγραφὴ ἐνὸς γεύματος εἰς ὃ προσεκληθῆ ἡ πριγγήπισα. Τὰ φαγητὰ ἦσαν ποικίλλα καὶ “συνίσταντο ἀπὸ ρύζιον, φάρον, σεμίγδαλιν, μακαρόνια, αὐγά, τυρία, πλακοῦντας, λαχανικά, ὀπώρας καὶ ἀρίστα ἀθῶα ποτὰ ὑπερότερων ἀρίστων οἴνων.” Ἐν ἐπιστολῇ του ἐκ Ρώμης πρὸς φίλον του ἰνδὸν ὁ Βολταίρος περιγράφει τὸ γεῦμα ὡς ἐξῆς: “Ἡ αἷθουσα ἦτο μεγαλοπρεπῆς. Χρυσὸς καὶ ἀργυρος πανταχοῦ. Φαιδρότης καὶ εὐφύια ἠκτινοβόλουν ἀπὸ τοὺς δαιτυμόνας. Ἄλλ’ ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ, κάτω εἰς τὸ μαγειρεῖον, αἷμα

καὶ λίπος ἔρρεον εἰς φρικῶδη μάζαν δέρματα τετραπόδων, πτερὰ πτηνῶν μετὰ τῶν ἐντοσθίων των, ἀπετέλουν σωροὺς φύρδην μίγδην, ἐπέλεον τὴν καρδίαν, καὶ ἐσκόρπιον πυρετοὺς.” Δριμὺς ὁ κάλαμός του ἔπεσε πολλακίς κατὰ τῶν ζωοτόμων ἐπιστημόνων. “Ἐπάρχουσι βάρβαροι συλλαμβάνοντες τὸ κυνῆριον τὸ τόσῳ ὑπερτεροῦν τὸν ἀνθρώπου ὅσον ἀφορὰ πίστιν καὶ φιλίαν, καὶ καθηλοῦντες αὐτὸ ἐπὶ τραπέζης, καὶ ἀνατέμνοντες αὐτὸ ἐπὶ ζῶν, καὶ ἐπιδεικνύοντες τὰς φλέβας του. Οἷα ἀνακάλυψις! Τὸ κυνῆριον ἔχει φλέβας, ἔχει νεῦρα, ἔχει ὅλα τὰ αἰσθητήρια ὄργανα ἅτινα καὶ ὁ ἀνθρώπος. Μολαυτὰ ὁ κύριος καθηγητῆς μᾶς διαβεβαίει ὅτι ὅλα αὐτὰ ἐδόθησαν εἰς τὸ κυνῆριον ὅχι ἵνα δι’ αὐτῶν αἰσθάνεται, ἀλλὰ ἵνα μὴ αἰσθάνεται.” Ἐρωτῶ, πιστεύεις ὅτι ἡ Φύσις εἶνε τόσῳ βλάξ;” Ἄλλαχού γράφει: “Ἡ Θεότης ἐπροΐκισεν ὅλα τὰ ζῶα μὲ αἰσθήματα — αἰσθήματα πολλακίς ζωηρότερα καὶ ὀξύτερα τῶν ἀνθρώπων. Κατὰ συνέπειαν ἡ Θεότης ἀποστέργει τὴν βάρβαρον τῶν ἀνθρώπων ἔξιν νὰ τρέφονται μὲ αἷμα. Νομίζω ὅτι οἱ ἀρνούμενοι τὴν ἀλήθειαν ταύτην οὐδέποτε θὰ παρετήρησαν μετὰ προσοχῆς τὸν χαρακτήρα τοῦ ζώου, οὐδέποτε θὰ διέκριαν τοὺς παντοίους τόνους τῆς φωνῆς του — τόνους ἀνάγκης, θλίψεως, χαρᾶς, ἀλγους, ἀγάπης, ὀργῆς.” Πάσης εὐκαιρίας ὁ Βολταίρος ἐδράττετο ἵνα καταδείξῃ τὴν ὑποκρισίαν τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ καλοῦντος ἑαυτὸν χριστιανικόν, καὶ τὴν βαρβαρότητα τῆς κρεοφαγίας. Τῶν ἔργων του ὁ ἀριθμὸς εἶνε μέγιστος, τὴν δὲ κρίσιν περὶ ἑαυτοῦ συνοψίζει ὁ ἴδιος διὰ τοῦ στίχου J'ai fait un peu de bien: c'est mon meilleur ouvrage. Σχεδὸν ὅλα τὰ ἔργα του εἶνε ἀριστουργήματα καὶ θὰ μείνωσιν αἰώνιον καύχημα τῆς γαλλικῆς γλώσσης. Ἄλλ’ ὅτι ἐξαιρέει αὐτὰ ὑπεράνω πάντων ἐπαίνου εἶνε ὁ ἀνθρωπισμὸς τοῦ παραγαγόντος αὐτὰ, ὁ ἐνθουσιασμὸς του ὑπὲρ τῆς δικαιοσύνης, καὶ τὸ ἀσπονδὸν μῖσος του κατὰ πάσης σκληρότητος καὶ κατὰ παντὸς ψεύδους.

Ἡ ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΗΣ ΔΙΑΙΤΗΣ.

[Τὸ ἐξαιρετικὸν τοῦτο ἔθρον ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ “Νέφ’ Ἀστει” καὶ τὸ κρινόμενον ἕξιον ἀναδημοσιεύσας ἐν τῇ ΕΡΕΥΝῃ.]

Ἐξ ὄλων τῶν συνταγῶν τῶν νεωτέρων ὑγιεινολόγων καὶ τῶν μεταρρυθμιστῶν τῆς καθημερινῆς διαίτης τοῦ ἀνθρώπου ἐν ἀξίωμα ἐξάγεται κατὰ βῆθος ἀναμφισβήτητον καὶ ἀληθές, ὅτι ὁ ἀνθρώπος δύναται κατὰ βούλησιν νὰ παρατείνῃ τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς του, ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ τὸν “κοινὸν νοῦν” εἰς τὴν καθημερινῆν διαίτην του. Εἶνε ἀναμφισβήτητον γεγονός, ὅτι οἱ ἄνθρωποι σήμερον πάσχουν ἀπὸ πληθῶραν οὐρικοῦ ὀξέος, εἰς αὐτὸ δὲ κυρίως ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος ἡ μεγάλη θνησιμότης καὶ οἱ πρόωροι θάνατοι. Ὁταν ὁ ὄργανισμός ὑπερκορεσθῇ τοῦ δηλητηριώδους αὐτοῦ ὀξέος καθίσταται ἐπιρρηπῆς εἰς ὅλας τὰς ἀσθε-

νείας. Προδιατίθεται νοσηρῶς. Εἶνε εὐπρόσβλητος καὶ ἐκ τῆς παραμικρᾶς ἀφορμῆς παρέχει προσφορώτατον ἕδαφος εἰς τὴν ἐπιδρομὴν πάσης ἀσθενείας. Εἶνε ἐπίσης ἀναμφισβήτητον, ὅτι κύριος παράγων τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος εἶνε ἡ ἀδιάκοπος χρῆσις τοῦ κρέατος. Οἱ καθιερωθέντες ὄροι τῆς συγχρόνου ἠλεκτρικῆς ζωῆς δὲν παρέχουν εἰς τὸν ὄργανισμὸν μας τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον πρὸς ἀνάπαυσιν, πρὸς τόνωσιν, πρὸς ἀναγέννησιν. Ὁ ἄνθρωπος ζητεῖ ν’ ἀναπληρῶν τὰς βαθμηδὸν ἐξαντλουμένας δυνάμεις του ἐκ τῆς ἀενάου ἐργασίας διὰ τῆς συσσωρευσεως τροφῶν ἐπὶ τροφῶν εἰς τὸν στόμαχόν του. Ὁ ὄργανισμὸς ἐπομένως πληροῦται σταθερῶς ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ τοῦ θανατηφόρου ὀξέος. Τὸ σύστημα δηλητηριάζεται καὶ μετ’ ὀλίγα ἔτη ἀρχίζει νὰ καταρρέῃ παρέχον ὄλας τὰς ἐκδηλώσεις τῶν συνηθῶν νοσημάτων τῶν μαστιζόντων τὰς συγχρόνους κοινωνίας. Ὁ ἄνθρωπος ἡμπορεῖ νὰ ζῆσθαι νηάτων πολλὴ περισσότερα χρόνια ἀφ’ ὅσον φαντάζεται, εἴαν ἔχῃ τὴν θέλησιν καὶ τὴν δύναμιν νὰ συμμορφώσῃ τὴν διαίτην του πρὸς τοὺς ὄρους τῆς συγχρόνου ζωῆς. Ἡ φυτοφαγία, τῆς ὁποίας διαπρύσιος κήρυξ καὶ πρῶτος ὀπαδὸς ὑπῆρξεν ὁ ἀγγλος ποιητῆς Σέλλεϋ,* εἶνε ἡ μόνη διαίτα ἡ περισσότερον συμβιβασομένη εἰς τὴν σύγχρονον κοινωνίαν. Φυτοφαγία ὅμως ὄχι ὑπὸ τὴν στενὴν τῆς λέξεως σημασίαν. Ὅχι νὰ τρώγῃ κανεῖς ἀπλῶς λάχανα καὶ καρόττα. Ἀλλὰ νὰ συνδυάζῃ τὰς θρεπτικὰς καὶ εὐπέπτους τροφὰς ὄλων τῶν εἰδῶν τοὺς δημητριακοὺς καρποὺς μετὰ γαλακτερά, καὶ κάρνα παντὸς εἶδους. Τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς τροφῆς, καταλλήλως παρασκευαζομένης, δὲν παράγει μόνον ὀλίγον οὐρικοῦ ὀξέος εἰς τὸν ὄργανισμὸν μας, ἀλλὰ καὶ τὰ θρεπτικὰ καὶ ἀναγεννητικὰ ἀποτελέσματά της ἐπὶ τῶν διαφορῶν ἀγγελίων καὶ τοῦ αἵματος εἶνε πολλακίς ἀσυγκρίτως ἀνώτερα τῶν “αἰμοσταγῶν” ἐδεσμάτων. Φυτοφαγία καὶ αὐτοκράτεισι εἶνε οἱ δύο πόλοι, πέριξ τῶν ὁποίων περὶ γυρίζει ἡ ζωή, τὴν ὁποίαν πᾶς ἄνθρωπος μὲ κοινὸν νοῦν ἡμπορεῖ ν’ ἀπολαύσῃ. Οἱ ἰνδοὶ ἔχουν μίαν σοφωτάτην παροίμιαν λέγουσαν: ἡ ἀρρώστεια εἰσέρχεται εἰς τὸ σῶμα διὰ τοῦ στόματος. Τὰ ἡμίση τῶν νοσημάτων τῶν ἀποστελλόντων σήμερον χιλιάδας εἰς τὸν ἄλλον κόσμον δύναται νὰ ἐξαφανισθοῦν ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς εἴαν ἡ φυτοφαγία καὶ ἡ αὐτοκράτεισι ἀντικαθιστοῦν τὴν μονότονον κρεοφαγίαν καὶ πολυφαγίαν. Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔχει ἀνάγκη νὰ καταφεύγῃ εἰς τὰς συμβουλὰς τῶν ἰατρῶν, ἀλλὰ νὰ ρυθμίξῃ τὴν διαίτην του ἀναλόγως τῆς ὀρέξεώς του, τῆς ἀντοχῆς τοῦ στομάχου του καὶ τῶν παρατηρήσεων, τὰς ὁποίας αὐτὸς ἔκαμε, καὶ μόνον αὐτὸς δύναται νὰ κάμνῃ, εἴαν ἔχῃ κοινὸν νοῦν, ἐπὶ τῶν γενικοτήτων καὶ τῶν λεπτο-

* Ἴδε μελέτην περὶ Σέλλεϋ, ὑπὸ Π. Δρακοῦλη ἐν τῷ “Παρνασσῶ”, Μαῖου καὶ Ἰουνίου, 1892.

μερειῶν τοῦ ὀργανισμοῦ του. Οὕτως ἀπλουστεύεται τὸ ζήτημα τῆς μακροβιότητος καὶ τῆς διαρκούς ἀντηρότητος τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Καταλλήλως διαιτώμενος ὁ ἄνθρωπος, κατὰ τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ κοινου νοῦ δύναται νὰ παρατεῖν τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς του κατὰ πολὺ πλεον ἢ ὅσον πιστεύει, ν' ἀπολαμβάνῃ τὴν ζωὴν, νὰ αἰσθάνεται τὰ θέληγτρά της, νὰ νεάζῃ καὶ ν' ἀκμάζῃ μέχρι βαθέος γήρατος.

Ὁ Τολστόης περὶ Ῥωσσίας. Τὸ ἄρθρον τοῦ Τολστόη τοῦ δημοσιευθέν ἐν τοῖς Τάιμς τῆς 1 Αὐγούστου καταλαμβάνει ἑπτὰ ὄλας στήλας τοῦ φύλλου καὶ εἶνε ἄρθρον ἐξόχου δυνάμεως διανοοῦμαι δὲ νὰ μεταφέρω αὐτὸ συνοπτικῶς εἰς προσεχές τεύχος τῆς ΕΙΡΕΥΝΗΣ, συνοδεύων αὐτὸ μὲ διαφωτιστικὰς σκέψεις ὡς πρὸς τὸ ζήτημα περὶ οὗ γράφει ὁ μέγας ῥώσσοσ ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ. Ἐν τῷ μεταξὺ ἀρκούμαι νὰ δώσω γενικὴν ἰδέαν τοῦ ἰσχυρισμοῦ του διότι εἶνε ἰσχυρισμὸς πείθων ὅτι ἡ Ῥωσσία ἔχει ἔνδοξον ἀποστολὴν νὰ ἐκπληρώσῃ διὰ τὴν πρόδον τοῦ ἀνθρωπίνου Γένους. Πάντοτε οἱ πόλεμοι εἰσὶν ἀπευκταῖοι, ἀλλ' ἐφ' ὅσον ἀρνούμεθα νὰ ἀσπασθῶμεν τὸν Χριστιανισμὸν οἷος συνοψίζεται ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν λόγον Του ἀπὸ τὸ ὅρος τῶν Ἑβραίων τὰ ἀπευκαῖα εἶνε ἀναπόδραστα. Ἄλλ' ὁ Χριστιανισμὸς προῦρισται νὰ ἰκησῇ τὴν ἀνθρωπίνην κακεντρέχειαν, καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ἐνῶ ἀλχημικῶς παράγεται ὑπὲρ ἡμῶν ὠφέλεια ἐξ ἐκάστης συμφορᾶς, βαθμῆδον βαδίζομεν, οἱ τε ἐκόντες καὶ οἱ ἄκοντες, πρὸς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καθ' ἣν αἱ συμφοραὶ δὲν θὰ ἔχουν λόγον ὑπάρξεως. Διὰ τοῦτο σφάλλει ὁ φρονῶν ὅτι ἡ Ῥωσσία ἔπαθεν ἀνεπανόρθωτον ἦτταν. Ἀπ' ἐναντίας φαίνεται προορισμὸς τῆς Ῥωσσίας νὰ βαδίζῃ ἐπὶ τὰ πρόσω δυνάμει τῶν ἠτῶν τῆς ὄσφ καὶ δυνάμει τῶν νικῶν της*, καὶ εἶνε ἡ ἱστορικὴ ἀποστολή της νὰ λύσῃ κοινωνικὰ προβλήματα διὰ τὴν λύσιν τῶν ὁποίων κατέστησαν ἀναρμόδια ἄλλα χῶρα. Ὁ λῆξας πόλεμος ὤθησε τὸ ῥωσικὸν ἔθνος ἰσχυρῶς πρὸς τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ἀληθείας ταύτης, καὶ ὁ Τολστόης διεξηγεῖ πῶς ἐπὶ τοῦ τῆς τήθητος τίθεται πρὸς λύσιν ἀκριβῶς νῦν τὸ ζήτημα τῆς ἔθνοποιήσεως τοῦ ῥωσικοῦ ἐδάφους. Εἶνε πρόβλημα ὄχι μόνον τῆς Ῥωσσίας αὐτὴ ἀλλὰ καὶ πάσης τῆς Ἀνθρωπότητος. Εἶνε ὅμως ἀνεπίδεκτον λύσεως ἐν ἄλλαις χῶραις αἵτινες προέβησαν πάρα πολὺ εἰς τὴν ἐδραῖωσιν τοῦ θεσμοῦ τῆς γαιοκτημοσύνης. Ἡ Ῥωσσία, ἀν δὲν ἀπατηθῇ ἀπὸ τοὺς διαφόρους πολιτενομένους καὶ ψευδομεταρρυθμιστὰς οἷτινες θέλουν νὰ εἰσαγάγῃσι τὸ ἔωλα πολιτεύματα τῆς Εὐρώπης χωρὶς νὰ θίξωσι τὴν ἰδιωτικὴν γαιοκτημοσύνην ἥτις παντοῦ εἶνε τὸ μόνον πρόσκομμα κατὰ πάσης προόδου, θὰ καταργῇ τὸν ἄδικον τοῦτον θεσμὸν καθ' ὃν ἀκριβῶς τρόπον κατήργησε τὴν δουλοπαροικίαν. Ὅτι ἡ ἰδιωτικὴ γαιοκτημοσύνη εἶνε ἡ μόνη πηγὴ τῆς πάσης κακοδαιμονίας ἐντυπῶνται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ῥώσσου, ὅστις οὕτω βαθμῆδον ἀγεται νὰ προσδίδῃ χαρακτῆρα θανασίμου ἀμαρτήματος εἰς τὸ κατέχων γαίαν. Μία ψυχολογικὴ ἐπανόρθωσις προημενεται καθ' ἣν πᾶς γαιοκτήμων θεωρεῖ ἐαυτὸν ἔνοχον ὡς παρεμποδίζοντα τὴν ὀλβιότητα ἀνθρώπων οἷτινες θὰ ἔζων ἀνέτως ἐκ τῆς καλλιέργειας ἀδεσμεύτου ἐδάφους. Ἡ θρησκευτικὴ αὐτὴ ἐντύπωσις ἐξαπλουμένη θὰ καταστήσῃ ἀναπόδραστον τὴν κατάργησιν τῆς ἰδιωτικῆς γαιοκτημοσύνης, καὶ ἡ Ῥωσσία οὕτω θὰ δώσῃ τὸ σύνθημα νέου κοινωνικοῦ καθεστώτος εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Οἰαδήποτε καὶ ἀν ἡ ἡ ῥωσικὴ κυβέρνησις τῆς ἡμέρας θὰ ἐξαγκασθῇ νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ πρόγραμμα τοῦ ἀμερικανοῦ κοι-

νωμιολόγου Henry George ὅστις διὰ τῶν συγγραφῶν του καὶ δημιουργιῶν του ἐπρότεινε τὴν θέσπισιν ἐνὸς μοναδικοῦ βαρέος φόρου ἐπὶ τῆς γαιοκτημοσύνης καὶ τὴν κατάργησιν παντὸς ἄλλου φόρου. Βάσις τοῦ μέτρου τούτου εἶνε ἡ ἀρχὴ ὅτι οὐδεὶς ἐδημιουργεῖ ἔδαφος, ἐπομένως οὐδεὶς δικαιοῦται νὰ οὐδεὶς ἐδημιουργεῖ ἔδαφος. Ὅπως ὁ ἀήρ, οὕτω καὶ τὸ ἔδαφος εἶνε προῖξ ἀπάντων, εἶνε δῶρον τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Ἄνθρωπον ὅστις ἐξ αὐτῆς τῆς ἀκατεργάστου ὕλης καλεῖται νὰ δημιουργῇ τὰ χρεῖωδῃ του. Βεβαίως ἄνευ τοῦ μέτρου τούτου πᾶσα ἄλλη μεταρρύθμισις εἶνε φροῦδῃ εἴτε ἐν Ῥωσσίᾳ εἴτε ἀλλοῦ.

Ὁ Οὐάλλας περὶ Ἀγγλίας. Ὁ περιώνυμος κοινωνιολόγος καθηγητῆς δημοσιεύει λίαν ἐνδιαφέρουσαν συγγραφήν του δεικνύουσαν πῶς προῦρισται νὰ διεξαχθῇ ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ μετὰβασις τοῦ κοινωνικοῦ καὶ πολιτικοῦ καθεστώτος ἀπὸ τὴν σημερινῆν πλουτοκρατίαν εἰς τὴν προσεχῇ Ἰσοπολιτείαν. Δὲν ἔχω χῶρον εἰναυτὰ νὰ μεταφέρω ἐκτενῶς τὸν ἰσχυρισμὸν του καὶ ἐπιφυλάττομαι νὰ πράξω τοῦτο εἰς προσεχές τεύχος διότι εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ κινήθῃ ζῆλον τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστου. Τὸ πρῶτον βῆμα τῆς μετὰβάσεως ἔσται ἡ αἰξήσις τῶν σοσιαλιστῶν βουλευτῶν ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Κοινοτήτων, ἀλλὰ πολλὰ θὰ προηγηθῶσι πρὶν σχηματισθῇ σοσιαλιστικὴ κυβέρνησις τὰ ὅποια προῦρισται νὰ προεξασφαλίσωσι τὴν ἐδραῖωσιν αὐτῆς. Ἄν πλείστα τῶν ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων θὰ ἀνατεθῶσι εἰς τοὺς Δήμους. Ἐν τῇ συναφείᾳ ταύτῃ ὑπομνησκῶ ὅσα ἔγραψον ἐν τῇ ΕΡΕΥΝῃ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1903 ὑποδεικνύων ὡς μόνον λύσιν τοῦ σταφιδικοῦ ζητήματος νὰ ἀνατεθῇ τὸ ἐμπόριον τῆς σταφίδος εἰς τοὺς Δήμους ἵνα οὕτω ἀντὶ νὰ μεταβαίνωσι τὰ κέρδη εἰς τοὺς μεγαλεμπόρους μεταβαίνωσι εἰς τοὺς δημότας. Ὁ Οὐάλλας διατυπώνει τὸ ἀξίωμα ὅτι ὁ μῆπο γεννηθεὶς δὲν ἔχει δικαίωμα ἰδιοκτησίας, συνέπεια τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ὁποῦ ἔσται ὅτι προϊόντος τοῦ χρόνου τὸ Κράτος θὰ πλουτήσῃ κληρονομοῦν πάντας τοὺς ἀποθνήσκοντῶς ἄνευ ἀμέσων κληρονομιῶν. Οἱ φόροι οὕτω θὰ καταστῶσι περιττοί, τὰ χρεῖωδῃ τοῦ βίου θὰ γίνωσι λίαν ἐφθνή καὶ τὸ ἐθνικὸν χρέος θὰ ἐξοφληθῇ ταχὺν τάτῃ. Ἡ πολιτεία θὰ ἀναλάβῃ τὴν εὐθύνην τῆς ἀνατροφῆς τῶν ἀποκαταστάσις τῶν νέων. Ἄδται καὶ ἄλλα μεταβολαὶ θὰ συμβῶσι πρὶν ἡ προκίψῃ σχηματισμὸς σοσιαλιστικῆς κυβερνήσεως. Οὐδεμία βία, οὐδεὶς ἐξαναγκασμὸς, διότι πάντες θὰ ἴδωσι τὸ συμφέρον των ἐν τῷ σχηματισμῷ αὐτῆς. Πρῶτον μέλημα τῆς τοιαύτης κυβερνήσεως ἔσται ἡ ὀργάνωσις τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων. Δημόσια ἀποθηκαὶ τῶν χρεωδῶν τοῦ βίου θὰ ἰδρυθῶσι ἵνα παρέχονται τὰ πάντα εἰς τοὺς δημοσίων ὑπαλλήλους, τῆς ἀρίστης ποιότητος καὶ εἰς τιμὰς μὴ υπερβαίνουσας τὴν δαπάνην τῆς παραγωγῆς. Κατόπιν γεωργικὰ κτήματα καὶ ἐργοστάσια θὰ ἰδρυθῶσι ἀνατιθέμενα εἰς τοὺς Δήμους, ὥστε πᾶν κέρδος νὰ μεταβαίῃ εἰς τοὺς δημότας. Μαγειρεία, παντήρια, πρακτορεία οἰκιακῆς οἰκονομίας καὶ ἐστιατόρια θὰ ἰδρυθῶσι ἐπίσης ἀνατιθέμενα εἰς τοὺς Δήμους. Σοβαρὰ συνέπεια τῶν μέτρων τούτων ἔσται ἡ σημαντικὴ αἰξήσις τῶν μισθῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, παραλλήλως πρὸς τὴν ἐλάττωσιν τῶν τιμῶν τῶν χρεωδῶν τοῦ βίου. Ἡ ἀξία τῶν χρυσοῦ ὡς χρήματος αυτομάτως θὰ ἐξατμισθῇ καὶ ὡς μόνον μέσον ἀνταλλαγῆς ἔσται χارτονόμισμα ἐκπροσωποῦν παραγωγικὴν ἐργασίαν. Οἱ ἑκατομμυριοῦχοι θὰ ἐλείψωσι αυτομάτως διότι τὸ κράτος συναγωνιζόμενον πρὸς αὐτοὺς θὰ τοὺς θέσῃ ταχέως ἐκτὸς συναγωνισμοῦ ἀκαλοῦσθαι ἀκριβῶς τὴν μεθοδὸν των, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἀντὶ νὰ ἔχουν στρατιὰς πενήτων μὲ δέκα ἑκατομμυριοῦχοις ἐπὶ κεφαλῆς ἑκλειστικῶς εἰς τὸ συμφέρον—πλοῦτον, ὑγίαν καὶ ἀνάπτυξιν ἀπάντων τῶν πολιτῶν.

* Ἰδε ΕΡΕΥΝΑΝ Τομ. Α'. σελὶς 168.